

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

BELGISCH ONDERDAANSCHAP EN BELGISCH BURGERSCHAP

Het « onderdaanschap » is de algemene technische term voor de aanhorigheid tot een staat (1). Sinds de naasting van Kongo door België in 1908, is het Belgisch onderdaanschap tweesoortig geworden. Zo komt de term : « Belgisch onderdaan » in de juridische taal in tweeërlei betekenissen voor.

Zijn Belgische onderdanen :

1. Allen die Belg zijn volgens de wetten van het Koninkrijk, onverschillig waar geboren of gevestigd.

Deze groep omvat ongeveer acht miljoen personen.

2. Zij, die luidens de bepalingen van het eerste boek van het Kongolees Burgerlijk Wetboek (art. 1 tot 5) « Kongolees » genoemd zijn.

Deze regeling geldt voor de inboorlingen van Kongo. Hun aantal mag op $\pm$ 13 miljoen worden vastgesteld.

Het Kongolees Burgerlijk Wetboek kent, evenals de wet op de Belgische nationaliteit, enkel natuurlijke personen. Voor de natiionaliteit van rechtspersonen ontbreekt tot nog toe een algemene regeling.

Alhoewel die twee soorten onderdanen de Belgische nationaliteit bezitten, behoudt men doorgaans de term « Belg » voor de personen van de eerste groep, t.t.z. voor de Belgische staatsburgers, en de term « Belgisch onderdaan » voor de personen van de tweede groep, t.t.z. voor degenen die vóór de naasting « Kongolezen » heetten. De term van onderdaan werd van de juridische koloniale terminologie van onze burens overgenomen. In Frankrijk en in Nederland pleegde men nog onlangs « sujets » « onderdanen » te noemen : zij die in de overzeese gebieden, welke deel uitmaakten van het vaderlands territorium, geboren werden, zonder echter de rechten van staatsburgers te bezitten. (2)

Ten aanzien van de burgerschapsrechten, speciaal van het kiesrecht, waren zij geen staatsburgers,

toch bestond voor hen een onderdaanschap, daar zij in het onderdanenverband thuis behoorden.

Maar sinds de Franse grondwet van 13 October 1946 zijn de onderhorigen van de overzeese gebieden van Frankrijk krachtens artikel 80 Franse burgers en krachtens artikel 81 burgers van de Franse Unie geworden (3), en sinds het akkoord van Chérifon of Linggadjadi in dato van 25 Maart 1947 is Nederlands-Indië van het moederland afgescheiden.

In het Kongolees B.W.B. wordt aangegeven wie als « Kongolees », nu sinds 1908 als « Belgisch onderdaan » beschouwd worden.

Als grondslag voor het onderdanenverband geldt de plaats van geboorte (jus soli), en niet de afstamming (jus sanguinis), zoals dit het geval is bij de regeling van de Belgische nationaliteit. In Kongo komt het jus sanguinis slechts in aanmerking voor zover het jus soli aanwezig is, en om uit het Belgisch onderdaanschap te weren de kinderen uit vreemde ouders of uit Belgische staatsburgers geboren. (4) De landskinderen van Kongo verkeren eigenlijk in een tussentoestand. Door hun nationaliteit komen ze de Belgische staatsburgers naderbij en onderscheiden zich van de vreemdelingen : ze zullen noch uitgeleverd, noch uitgezet kunnen worden uit België. Geen Belgisch gezant of consul zou deze personen in den vreemde bescherming mogen weigeren. Ze hebben recht op een Belgisch paspoort. Daarentegen, door hun personeel statuut zullen ze zich in een gelijkkluidende toestand bevinden als de vreemdelingen : ze zullen aan hun eigen recht onderworpen blijven, Kongolees gecodificeerd recht of adatrecht (gewoonterecht) volgens de groep waarvan ze deel uitmaken. Juist daarom, omdat hun staat en bekwaamheid niet door de Belgische wet, maar door het recht van Kongo, geregeld worden, geeft men hun somtijds de naam van « Belgen van koloniaal statuut » (5).

Een brandende en betwiste vraag is te weten of blanken in de kasse der inheemse onderdanen kunnen opgenomen worden?

Jentgen, gewezen rechter-voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Elisabethstad en directeur op het Ministerie van Koloniën, geeft een ontkenkend antwoord: die blanken zouden elk statuut verliezen, daar het door het Kongolees B.W.B. voorzien statuut enkel en alleen voor de negers van toepassing kan zijn (6). Wij kunnen deze laatste opvatting niet bijtreden. Het rasbegrip waarop Jentgen zijn stelsel steunt, is totaal buiten de geest gebleven zowel van de Opperraad (Conseil supérieur) die, in 1894-'95 het eerste deel van het Kongolees B.W.B. opstelde, als van het Belgisch Parlement, dat later het ontwerp der Koloniale Keure onderzocht (7). Overigens werd die mening door de werkelijkheid zelf weerlegd. Toen Kongo door België overgenomen werd, waren er reeds twee blanke Kongolezen: Kapitein Joubert en de heer Landbeck, die zich als « Kongolezen » hadden laten inburgeren. Door de naasting van Kongo werden ze ambtshalve in het Belgisch staatsverband opgenomen, daar de inlijving van een Staat noodzakelijk een enige nationaliteit doet ontstaan (8). Halewijn, de voortreffelijke commentator der Koloniale Keure, aarzelt niet te verklaren dat beide blanken aan het algemeen regime van het Kongolees B.W.B. onderworpen werden (9). Op zijn voetspoor hebben de meeste auteurs het personen- en familierecht, zoals dit door het Kongolees B.W.B. geregeld is, op al de Kongolezen, ook die van Europees ras, toegepast (10).

Sinds 1905 werd er geen inburgering van koloniaal statuut meer toegekend. Maar gedurende de bezetting van België verkreeg ze, onverwacht, een gelegenheidsbelang, daar de Ministerraad te Londen beslist had, buiten het Parlement om, geen Belgische naturalisatie meer toe te staan. De vreemdelingen, die in Kongo verbleven en verlangden de Belgische nationaliteit te verwerven, zochten alsdan een heilzame oplossing in de naturalisatie tot Belgisch onderdaan. Vooreerst de Gouverneur-Generaal bij Ordonnatie, later de Minister van Koloniën bij decreet, stonden een reeks zulkdanige inburgeringen toe. Het Ambtsblad, te Londen uitgegeven, vermeldt van 1 Maart 1943 tot 19 April 1944 veertien naturalisaties van personen uit Europa afkomstig. Niettegenstaande de regering ten deze stelling nam, gaven de tegenstanders hun stelling niet op. Ze steunden op artikel 5 van de Grondwet, welke de toestemming van het Parlement vereist om de hoedanigheid van Belg te verlenen. Laten wij onmiddellijk opmerken, dat indien het aan de Grondwetgevende Vergadering wenselijk voorkwam het Belgisch volk door tussenkomst van de Kamers te raadplegen vooraleer een vreemdeling in de gemeenschap op te nemen, de reden daarvan is dat de staatsnaturalisatie de vreemdeling volkomen gelijk stelt met een Belg, en de gewone naturalisatie aan de vreemdeling de grondwettelijke, de openbare rechten en zelfs zekere politieke rechten toekent; die overweging gaat echter mank ten opzichte van het « onderdaanschap », waaraan geen burgerschapsrechten gehecht zijn. Men vraagt zich immers te

vergeefs af, hoe de toekenning van die tweede rangs naturalisatie het Belgisch volk kan aanbelangen, wanneer het vaststaat, zoals wij het verder zullen zien, dat de begunstigden toch gans vreemd blijven aan het beleid van het moederland.

Er bestaat eveneens in de Kongolese wetgeving de verkrijging van het Belgisch onderdaanschap door het afleggen van een desbetreffende verklaring bij het bereiken der meerderjarigheid, anders gezegd door vaderlandskeuze. Volgens een studie van een gewezen confrater der Balie van Antwerpen, op dat ogenblik stedelijk commissaris te Elisabethstad, de heer Paul Brasseur, nu provinciaal commissaris te Costermanstad, zouden een zeker aantal vreemdelingen er van gebruik hebben gemaakt (11). Er zijn dus thans wel degelijk Belgen van koloniaal statuut, van blank ras, anders gezegd blanke Belgische onderdanen die geen Belgische burgers zijn.

Waarin bestaat nu « in concreto » het verschil tussen beide soorten Belgische onderhorigen?

Het belang der onderscheiding is drievoudig (12).

1. *Ten opzichte van de staatsburgerlijke rechten.*

De Belgische onderdanen genieten de staatsburgerlijke rechten niet. Toen de Grondwet opgesteld werd en later gewijzigd, bestond het begrip « Belgen van koloniaal statuut » nog niet. Na 1908 heeft men te recht geoordeeld, dat het voorbarig was aan de nieuwe Belgen van Kongoland de aan het Belgisch burgerschap verbondene politieke rechten te verlenen. Men moet bekennen dat zelfs nu, buiten een kleine élite, de Belgische onderdanen nog niet voorbereid zijn om de burgerschapsrechten te genieten, en dat op dat stuk slechts trapsgewijze en met zeer veel voorzichtigheid op degelijke eisen zal kunnen ingegaan worden. Gelijk Arthur Wauters het in zijn « Nouvelle politique coloniale » doet opmerken: « Il conviendra d'acheminer les populations africaines vers le « self government », en les faisant participer aux services administratifs, afin de les initier *graduellement* aux difficultés et aux responsabilités du gouvernement » (13).

Intussen blijven ze allen, zonder onderscheid van ontwikkeling of ras, van de politieke rechten volledig verstoken, en bijgevolg theoretisch aan het willekeurig gezag van de Vorst onderworpen.

Vóór 1908 was de Onafhankelijke Kongostaat een onbepaalde alleenheerschappij, waarvan al de machten in handen van Leopold II berustten. Van juridisch standpunt uit, heeft de naasting van de Vrijstaat die toestand niet gewijzigd (14). Slechts is er een overdracht van machten gebeurd: Leopold II werd door de Belgische Staat vervangen, maar het blijft niet minder waar dat de Kongolese onderhorigen, zonder onderscheid van kleur of ras, van alle controle op het staatkundig beleid van hun land verwijderd zijn (15). In feite echter is dat onbepaald gezag van de heerser fel verzacht door het toezicht van het Belgisch Parlement, door de vrijheid van de drukpers in het moederland, door het beginsel dat de ambten bevoegdheden tegenover de rechtsgenoten slechts aan de wet kunnen ontleen en in het algemeen door de toekenning aan al de inwoners van Kongo van de belangrijkste grondwettelijke rechten (16). In ieder geval, hier treft men het merklijkste verschil aan tussen Belgische burgers

en Belgische onderdanen: de eersten nemen deel aan het beleid van het vaderland door het uitoefenen van hun politieke rechten terwijl aan de anderen het kiesrecht en de verkiesbaarheid onthouden werden.

Nochtans is het niet van alle belang ontbloot op te merken, dat gedurende hun verblijf in Kongo de Belgische staatsburgers feitelijk over dezelfde kam geschoren worden als de inheemse onderdanen. In Kongo inderdaad grijpen geen verkiezingen plaats, en hoevele kolonials komt men niet tegen, die nog nooit naar de stembus gegaan zijn? Gedurende hun oponthoud in de kolonie behouden ze wel krachtens artikel 19 van het Kieswetboek (wet van 30 April 1910) hun kieswoningplaats in de gemeente waar ze ingeschreven waren vóór hun vertrek (17), maar het is een uitzondering wanneer hun terugkomst samenvalt met de kiesperiode.

Zekere Belgen in Kongo worden thans woelig en klagen over die uitsluiting, welke, zeggen ze, niet overeen te brengen is met een echte democratie. Ze eisen een werkelijke deelneming van de Belgische staatsburgers in Kongo aan de wetgevende verkiezingen van het Parlement in Patria. De nodige schikkingen zouden dus moeten getroffen worden om hen in de mogelijkheid te stellen in de Kolonie hun kiesbrief in te vullen. Ze halen het voorbeeld aan van Amerika en Engeland, die onmiddellijk na de oorlog aan al hun burgers, zelfs aan de militairen die in het buitenland vertoefden, de gelegenheid schonken om hun keisrecht uit te oefenen. Men moet toegeven dat de snelheid der luchtverbindingen tussen het moederland en de kolonie die oplossing in de hand werkt. Maar men kan met de heer Laude, bestuurder der Koloniale Hogeschool van België, en de heer Dellicour, ere-procureur-generaal te Elisabethstad (18), de vraag stellen of het geringe voordeel dat Kongo uit de deelneming van enige duizenden kiezers aan de Belgische parlementaire verkiezingen zou halen, voldoende opweegt tegen al de nadelen, die met een verkiezingscampagne gepaard gaan? Zou dergelijk overbrengen van de politiek in Kongo, met een nasleep van kuiperijen en verbittering, niet meer kwaad dan goed stichten? De aanwezigheid in Kongo, gedurende de oorlogsjaren, van tal van uitgeweken politiciers had als noodlottig gevolg de politieke twisten aldaar te doen oplaaien. Klassenstrijd, schoolstrijd, filosofische en godsdienstige twisten woekeren, reeds nu, ook in de kolonie. Zouden verkiezingen ze nog niet meer aanwakkeren? Onlangs stelde een voor-aanstaand koloniaal voor, dat de verscheidene politieke partijen zich onderling zouden verstaan om ervaren kolonials tot gecoöpteerde senatoren te kiezen (19). Hoe belangwekkend dit voorstel ook moge wezen, laten wij bekennen dat het weinig bevredigend zou zijn, daar het aan de kiezers de voldoening niet geeft individueel gebruik te maken van het kiesrecht. Tengevolge van die verstoting uit alle politieke rechten, leven nu de kolonials onder de ongunstige indruk dat hun belangen steeds worden ondergeschikt aan de politiek van het moederland. Ze klagen over te vergaande moederlandse inmenging. Ze betreuren zelden of nooit geraadpleegd te worden en werpen op dat oplossingen hun

opgedrongen worden, zonder dat rekening wordt gehouden met de hoogste belangen van de kolonie. Die grieven schijnen ons enigszins overdreven. Het staat buiten twiifel dat de meeste dekreten berusten op een voorstel van de Gouverneur-Generaal, die als tolk handelt van zijn onderhorigen, en dat ze slechts aangenomen worden na een lange wisseling van gedachten tussen het Ministerie te Brussel en de plaatselijke besturen. Maar dit voorbereidend werk blijft meestal onbekend bij het publiek en zelfs in de Koloniale Raad (20). Bovendien bestaat er in Kongo toch reeds een begin van volgsraadpleging.

In de drie voornaamste steden van Kongo: Leopold-, Elisabeth- en Jadotstad bestaat een Stedelijk Komiteit, waarvan het lidmaatschap voorbehouden is aan de Belgische burgers. De Gouverneur-Generaal en de Provincie-Gouverneurs worden eveneens door een Regeringsraad bijgestaan, waar de verscheidene belangen door notabelen vertegenwoordigd worden. Maar het dient opgemerkt dat er in die drie gevallen geen sprake is van rechtstreekse verkiezingen door een kiescollege: de leden van die verscheidene vergaderingen worden door de overheid benoemd. Sinds het koninklijk besluit van 31 Juli 1945, uitgevaardigd onder het ministerschap van de heer Edgard De Bruyne, werd nochtans de keus der overheden voor de samenstelling der Regeringsraden fel getemperd. De Gouverneur-Generaal en de Provincie-Gouverneurs moeten de Kamers van Koophandel en de Verenigingen van Kolonisten, werkgevers of bedienden, aanwijzen, die als kiescollege zullen optreden, en moeten dan voor een gedeelte der leden hun keus doen onder de kandidaten door dat college voorgesteld. Wat de personen betreft, die de inboorlingen vertegenwoordigen, zullen, telkens, wanneer het mogelijk is, geëvolueerde inboorlingen worden gekozen. Er wordt dus wel voor gezorgd, dat de belangen der plaatselijke bevolking tot uiting kunnen komen. Nochtans moeten wij bekennen, dat het ambtelijk element nog krachtig vertegenwoordigd blijft, wellicht als waarborg tegen verwaarlozing van de belangen der inlandse bevolking en tegen bevoorrechtiging van enkelen. Buiten de stedelijke komiteiten, die zekere takken heffen, vervullen die Verenigingen uitsluitend een raadgevende rol. De eigenlijke taak van de Regeringsraden, juist gelijk bij de Volksraad van de N.-I. bij zijn instelling (21), is een louter adviserende. Ze worden slechts geraadpleegd over onderwerpen waarover de Gouverneur-Generaal of de Provincie-Gouverneurs hun advies wensen te vernemen. De raadpleging is alleen verplichtend ten aanzien van de begrotingsvoorstellen, respectievelijk voor de kolonie en de provincie. De beoordeling dier begroting geeft aan de Regeringsraden gewis betekenis en relief, daar ze hierdoor telkenjare kritiek kunnen uitoefenen op het geldelijk beleid in zijn ganse omvang, en bij die gelegenheid het regeringsbeleid in al zijn gebieden kunnen bespreken. Bovendien door hun recht om wensen aan het Gouvernement voor te leggen en al de nodige inlichtingen aan te vragen, beschikken de raden onbetwistbaar over de mogelijkheid op te komen voor de te behartigen belangen der bevolking. Geen openbaarheid der zittingen is voorzien, maar artikel 9 bepaalt dat de no-

tulen in het Nederlands en in het Frans worden uitgegeven. Het gebruik van beide landstalen en van de inlandse talen wordt in de zittingen toegelaten; officiële vertalers wonen daartoe de beaardslagingen bij.

Vele kolonials zien in de toekomstige evolutie van die raden een heilzame oplossing om, in een zekere mate, aan de Belgische onderdanen en aan de kolonisten een voldoening op politiek gebied te geven. Naar het voorbeeld van de Volksraad in N.-I. zouden die Regeringsraden mettertijd mederegelende en medewetgevende lichamen kunnen worden (22). Gelijk in N.-I., zou het college voor een deel benoemd en voor een deel gekozen worden. Op die wijze zou de Landvoogd dan zorgen voor een vertegenwoordiging van bepaalde stromingen en van partijen, die bij de verkiezing onvertegenwoordigd hadden kunnen blijven, en aan grote belangen op het gebied van landbouw, nijverheid en scheepvaart, die nog geen of geen genoegzame vertegenwoordiging hebben, recht doen wedervaren door personen, van die belangen op de hoogte, in de Raad te benoemen.

Wat het kiezerskorps betreft, zou het eveneens, zoals in N.-I., dienen ingedeeld te worden in drie groepen, die elk slechts vertegenwoordigers van haar eigen groep zouden mogen kiezen. Die drie groepen zouden bestaan: de eerste uit Belgische onderdanen; de tweede uit Belgische burgers, gevestigd in de kolonie; de derde uit vreemdelingen, die bewijzen van getrouwheid aan de kolonie en hare instellingen geleverd hebben.

Iedere groep zou slechts voor haar eigen zetels mogen kiezen, derwijze dat de verkiezingsstrijd binnen de groep beperkt blijve, en dat in de verdeling der zetels de waarde van iedere groep, los van de numerieke sterkte der groepen, tot uiting kome voor Kongo's vooruitgang. Zouden inderdaad de Belgen, de inboorlingen en vreemdelingen op gelijke voet tot het actief en passief kiesrecht zijn groepen, dan zouden de waardevolle minderheden in de meerderheid zijn verdronken. Ook zou de grote meerderheid der kiezers geroepen zijn een oordeel over buiten hun bereik liggende vraagstukken uit te spreken (23).

Die oplossing schijnt ons veel geraadzamer dan de deelneming der Belgische onderdanen aan de Parlementsverkiezingen. Op dit stuk dient er opgemerkt dat beproefde koloniale mogendheden, gelijk Engeland en Nederland, er nooit aan gedacht hebben afgevaardigden van overzeese gebieden in het moederlands parlement te laten zetelen. Indien Frankrijk, in uitvoering van artikel 79 van zijn jongste Grondwet, het kiesrecht voor de « Assemblée nationale » en voor de « Conseil de la République » tot een groot getal inboorlingen uitgestrekt heeft, van af de notabelen tot degenen die slechts houders zijn van een jacht- of rijverlof (24), blijkt het dat de resultaten van dergelijk stelsel weinig bemoedigend waren.

* * *

Belgische onderdanen worden evenmin in België tot de militaire en burgerlijke bedieningen toegelaten, omdat daartoe, luidens artikel 6 der Grondwet, een speciale wet zou moeten worden uitgevaardigd (25). In Kongo wordt hun anderzijds

slechts het ambt van Gouverneur-Generaal en Vice-Gouverneur ontzegd. Volgens artikel 21 van de Koloniale Keure worden die hoge functies uitsluitend aan Belgische staatsburgers door geboorte of door staatsnaturalisatie voorbehouden. In feite echter, daar er tot hiertoe geen Hogeschool in Kongo ingericht werd en geen kleurlingen van onze kolonie hogere studies in Patria komen volgen, blijft hun de toegankelijkheid tot hogere openbare ambten ontzegd. Wij staan hier op een keerpunt en de mogelijkheid voor inboorlingen om, na de oude humaniora ook hoger onderwijs te genieten, zal niet langer meer uitgesloten kunnen blijven (26).

De ontwikkelde zwarten stellen zich niet meer tevreden met de studies van ziekenverplegers, hulpveerartsen, monitors van de landbouwdienst, rekenplichtige-onderofficieren; ze streven naar doctoraten! Voorzeker, er zal een grote voorzichtigheid aan de dag moeten gelegd worden in de oplossing van dit zeer kies probleem, om namelijk het gevaar te weren verbitterden en ontgoochelden te kweken (27). Nochtans, indien wij de ontvoogding der inlandse bevolking willen begunstigen, zoals het Charter der Verenigde Volkeren het ons oplegt, dan zal de regering het niet langer kunnen uitstellen een beslissing te nemen. In afwachting heeft het privaat initiatief in Maart 1945 een begin van hoger onderwijs voor inboorlingen in Elisabethstad ingericht. Het St Bonifaciusgesticht der Paters Benediktijnen heeft drie afdelingen geopend, een voor recht, een voor handel en een voor geschiedenis, omvattende één voorbereidend jaar en drie academische jaren. De juristen zullen wellicht zeer geveid te zijn te vernemen, dat de hoogste eerbijding van een aantal studenten dier stichting ertoe streeft discipelen van Cujas te worden! Voor het ogenblik zouden ongeveer vijf honderd studenten die hogere afdelingen volgen. Het zijn meestal klerken, die gedurende de dag hun beroep uitoefenen en vrijwillig iets van hun loon opofferen om hun studies te voltooien. In een nabije toekomst zal zich eveneens de mededinging der inboorlingen doen gelden voor het betrekken der openbare ambten.

Belgische onderdanen mogen ook niet als getuigen optreden bij het verlijden van een notariële akte. De persoon die als getuige een notaris bijstaat, heeft, in een zekere zin, deel in een openbare functie, vermits zijn medewerking bijdraagt tot de authenticiteit van bedoelde akte (28).

Maar indien enerzijds de staatsburgerlijke rechten hun onthouden worden, zijn de Belgische onderdanen anderzijds ontslagen van de verplichtingen verbonden met de hoedanigheid van staatsburger, namelijk van de militaire dienst in België, en van het ambt van jurylid in het Hof van Assisen. Daarentegen zullen ze terecht, zoals trouwens de vreemdelingen, de belastingen moeten betalen, die tot hun gemeenschappelijk welzijn en veiligheid bijdragen.

II. Ten opzichte van de openbare rechten.

Onder openbare rechten verstaat men de rechten die de burgers tegen de willekeur der Openbare Macht beschermen. Laten wij de voornaamste opsommen: onschendbaarheid van woonplaats, recht en vrijheid van eigendom, vrijheid van eredienst, van onderwijs, van drukpers, van vergadering, van ver-

eniging, van de persoon, van taalgebruik en de gelijkheid voor de wet.

Een onderscheid dient gemaakt tussen de toestand in Kongo en die in België.

In Kongo :

Luidens artikel 2 der Koloniale Keure worden die verscheidene rechten erkend, behalve : de gelijkheid voor de wet, de vrijheid van vergadering, van vereniging en van drukpers.

Indien de Koloniale Keure die drie laatste vrijheden niet uitdrukkelijk gewaarborgd heeft, beduidt het niet dat die rechten stelselmatig geweigerd worden (29). De koloniale overheid heeft zich enkel en alleen het recht voorbehouden ze gebeurlijk te ordenen. Dit werd noodzakelijk geoordeeld in een jong land, waarvan de instellingen konden ondermijnd worden door vijandige elementen. Maar de Koloniale Keure maakt op dat stuk geen principieel onderscheid tussen de inwoners. Nochtans, in feite, zal bijzonder de inboorling in het oog moeten gehouden worden. Zoals Pater Van Wing het onlangs deed opmerken: niet alle inboorlingen strijden met open vizier in klaarlichte dag! « Velen zijn geschaard in geheime bonden, waarvan de bedrijvigheid, plannen en beslissingen omsluitend blijven voor iedere oningewijde. Na de opstand van Lualabourg heeft het onderzoek bewezen dat het complot van een bloedige omwenteling beraamd werd door geheime clubs van Elisabethstad, Jadotstad en Lualabourg. Ook in Leopoldstad bestaan zulke geheime bonden » (30). Het paste dus dat de regering gewapend werd om zulke verenigingen van inboorlingen te voorkomen. In het algemeen moet het stichten van verenigingen van inboorlingen door de overheid toegestaan worden.

De pers blijft eveneens onderworpen aan censuur. Het verschijnen van om het even welk drukwerk vereist een voorafgaande en steeds herroepbare toelating. Hevige protesten laiden op, bijzonder gedurende de oorlog, steunende op het Engels voorbeeld. Maar zoals de heer Gouverneur-Generaal Rijckmans het oordeelkundig deed opmerken: « Pour justifier un même traitement, il aurait fallu établir que tous les organes de la presse au Congo ont la même tenue que la presse anglaise, ce dont on était loin de compte. » De instelling van een censuur belet echter niet de bevolking van Kongo vrij haar gedachten uit te spreken. Is het overigens nog het beste middel niet om te weten wat er hapert, en langs die weg te vernemen welke de diepste meningen en wensen der bevolking zijn?

Buiten verschillende dagbladen door blanken uitgegeven, verschijnt het tweemaandelijks tijdschrift « La voix du Congolais », dat uitsluitend door ontwikkelde inboorlingen opgesteld is. Maar heeft men er reeds aan gedacht dat de erkenning van politieke rechten aan de in Kongo verblijvende Belgen en gebeurlijk aan zekere Belgische onderdanen onvermijdelijk naar de afschaffing van de censuur moet leiden? Schuilt daarin geen gevaar? De Landvoogd van Madagascar, in een op 18 October 1946 voor de Academie der Koloniale Wetenschappen gehouden rede, vestigde de aandacht van de wetgever op dit onverwacht gevolg (33), en sindsdien heeft men vernomen hoe aldaar de toestand woelig is gewor-

den. Intussen wordt in ieder geval in Kongo, door alle middens, de duidelijke wens gekoesterd dat dit zo belangrijk onderwerp der vrijheid van drukpers door een inrichtend decreet zou geregeld worden.

Wat de taal betreft huldigt de Koloniale Keure, gelijk de Grondwet, die op liberalistische grondslag berust, het vrijheidsbeginsel. In private betrekkingen is het gebruik der talen volledig vrij. Hier bestaat er dus niet het minste onderscheid tussen Belgische staatsburgers en Belgische onderdanen. Voor de handelingen der Openbare Overheid gaat het echter heel anders. Artikel 3 der Koloniale Keure bepaalt dat het gebruik der talen in bestuurlijke en rechterlijke aangelegenheden door decreten zal dienen geregeld te worden en legt aan de koloniale wetgever zelfs op : « Binnen de 5 jaar decreten uit te vaardigen, ten einde aan de staatsburgers in Kongo *de zelfde waarborgen te verzekeren als in België.* » Indien de koloniale wetgever bijgevolg over een volledige vrijheid beschikte ten opzichte der Belgische onderdanen, was hij integendeel tegenover de Belgische staatsburgers door de beginselen van het Belgisch publiek recht aan banden gelegd. Maar tot hiertoe, buiten het voorschrift van het laatste lid van artikel 3 der Koloniale Keure, hetwelk bepaalt dat al de decreten en reglementen van algemene aard in de twee nationale talen moeten afgekondigd worden, werd er nog geen regeling van algemene aard getroffen. In de latere wetgeving is er slechts op zeer sporadische wijze gewag gemaakt van het Nederlands, b.v. in het binnenreglement van de Koloniale Raad en in het besluit van de Regent in dato 31 Augustus 1945 op de oprichting van Regeringsraad en Provinciale Raden. In feite is het Frans de enige officiële omgangstaal in Kongo geworden. Om aan die toestand te verhelpen, zegt Halewijnck, zou een uitdrukkelijk bevel van de Wetgevende Macht moeten uitgaan (33). Volgens de beroemde rechtsgeleerde is dus die traditie een ware rechtsgewoonte geworden, waaraan slechts door een wettekst kan getornd worden.

Hoe doet zich de toestand voor in de praktijk? In het bestuur zijn de twee landstalen in beginsel op dezelfde rang geplaatst, nochtans wordt in de regel de voorkeur aan het Frans gegeven. Verklaarde dienaangaande heer senator Edgard De Bruyne niet op 13 Mei 1947 in de Senaat, dat er incidenten zich hadden voorgedaan naar aanleiding van het gebruik van het Nederlands in de briefwisseling van ondergeschikten met de overheid? (34) Hij stelde nog andere misbruiken aan de kaak, om te besluiten dat de feiten op ongezone toestanden wezen. In gerechtszaken wordt uitsluitend het Frans gebruikt. Aldaar is die traditie zelfs zodanig ingeworteld, dat de rechtbanken van het parket van Elisabethstad en Costermanstad door hun vonnissen, respectievelijk van 3 Juni 1942 en 31 Augustus 1943 (35), twee politievonnissen in zake inboorlingen, die noch de ene noch de andere landstaal begrepen, herzagen, om de enige reden dat ze in het Nederlands opgesteld waren geweest.

Zoals men ziet, heeft de taalvrijheid, juist gelijk in België, voor de verscheidene wetten, die op gebied van bestuur, gerecht en onderwijs het begrip « vrijheid » door het begrip « gelijkheid » vervangen

hebben, de verfransing in de hand gewerkt. Eens te meer kan men hier de juistheid vaststellen van dit woord door Van der Voort, tijdens een vergadering van de Vlaamse Grievencommissie in 1856 uitgesproken: « De vrijheid is nooit voordelig geweest in zake van Vlaams. » Maar men kan zich afvragen of in Kongo de in rechte gesanctioneerde volledige gelijkheid tussen de twee landstalen een zo gebiedende voorwaarde is van de Belgische gemeenschapszin als in Patria; alleszins vergt dit in België nog belangrijke vraagstuk geen helemaal gelijke oplossing voor Kongo; het vraagstuk blijft er niettemin gesteld en is verre van zijn oplossing. In zijn antwoord op de opmerkingen van de heer senator De Bruyne verklaarde Zijn Excellentie heer Wigny, dat in Kongo gewis rekening moest gehouden worden met de toevloed van Vlaamse ouders en met hun recht hun kinderen in hun moedertaal te zien opvoeden (35). In principe staat zij dus een tegemoetkomende regeling voor tegenover de Vlaamse grieven, maar slechts op onderwijsgebied.

De gelijkheid voor de wet wordt eveneens voorbijgezien. Er bestaat tussen de Belgen en de inlanders van Kongo, op gebied van beschaving, van zeden en tradities een onmetelijk verschil, dat ook op juridisch gebied een onderscheid in het leven moest roepen. Van daar de indeling der rechtsgenoten in Kongo in twee hoofdgroepen, die ieder aan een ander recht onderworpen zijn (36).

De in artikel 6 der Grondwet vastgestelde regel, bepallende dat er in de Belgische Staat geen onderscheid van standen bestaat, kon dus niet gelden voor de ingezetenen van Kongo (37).

In België.

Hier bestaat er enkel één verschil tussen de Belgen en de Belgische onderdanen.

De vrijheid van vergadering en van vereniging wordt door artikelen 19 en 20 der Belgische Grondwet alleen aan de Belgen, d.w.z. aan de staatsburgers, toegekend.

Daar in werkelijkheid de vreemdelingen eveneens van die twee vrijheden genieten (38), menen wij dat ze de Belgische onderdanen niet stelselmatig mogen ontzegd worden.

III. Ten opzichte van het genot der burgerlijke rechten.

Wat betreft het beginsel van het genot dier rechten, staan de Belgische onderdanen op gelijke voet met de Belgische staatsburgers, met dien verstande echter dat hun persoonlijk statuut door de Kongolese wetgeving beheerst wordt. Er dient echter opgemerkt, dat de overgrote massa der inboorlingen, die nog niet tot de hoofdgroep der beschaafden verheven werden, onderworpen blijven aan het gewoonterecht, « adatrecht » genoemd, behalve in de gevallen door de wet voorzien.

* * *

Hieruit dient afgeleid dat tot hiertoe nog zeer belangrijke verschillen bestaan tussen Belgische staatsburgers en Belgische onderdanen. Het Charter van San Francisco legt ons wel op de inlandse be-

volking geleidelijk te verheffen en te ontwikkelen, om ze trapsgewijze in staat te stellen zich zelve te beheren, en een « self government » te bezitten. Maar de af te leggen weg is nog lang en de inboorling van Kongo, verre van rijp om leiders van eigen ras naar een inheems Parlement af te vaardigen.

Hoelang zal het nog duren vooraleer er zal kunnen aan gedacht worden van Kongo een dominion te maken? Het zou zeer gewaagd zijn daarop te antwoorden.

Een eerste stap om de inboorlingen aan het beleid van hun land te interesseren werd reeds, onder het ministerschap van de heer Edgard De Bruyne, door het besluit van de Regent in dato van 31 Juli 1945 gedaan, door een zeker getal zetels in de Regeringsraden aan landskinderen voor te behouden.

Een tweede stap zal er in bestaan, op het voetspoor van de Nederlandse wet van 1916, die de Volksraad instelde, het college der bovenvermelde Raden gedeeltelijk uit « gekozene » leden samen te stellen. In die gedachtengang zou, gelijk in N.-I., een kiezerskorps moeten gevormd worden, in groepen ingedeeld, die elk vertegenwoordigers uit eigen groep zouden mogen kiezen: Belgische onderdanen, ingezetene Belgische staatsburgers, Europeanen niet-Belgen, die tastbare bewijzen geleverd hebben van hun verkleefdheid aan het land. De noodzakelijkheid om aan die Raden mede wetgevende bevoegdheid toe te kennen zou insgelijks bij die wetsherziening moeten onder ogen genomen worden. Onzes erachtens, zouden langs die weg de eerste politieke rechten aan de Belgen, die in Kongo gevestigd zijn en aan de landskinderen van onze kolonie kunnen toegekend worden.

Maurice VERSTRAETE,

Hoogleraar aan de Koloniale Hogeschool van België.

- (1) Kleintjes. Staatsinstellingen van N.I., B.I., bl. 85.
- (2) Schrieke. Inleiding in het Staatsrecht van N.I.-1940, bl. 88. — Solus. Traité de la condition des indigènes, p. 19.
- (3) Académie des Sciences coloniales 1946, VIII, p. 450. Laurin.
- (4) Verstraete en Desolre. Kongoleesch Burgerlijk Recht, nr 25.
- (5) Verstraete en Desolre. Kongoleesch Burgerlijk recht, nr 19. — Nouvelles, I. Des habitants et de leurs droits, nr 13. — Halewijnck. Le Charte coloniale, T. I, nr 81.
- (6) Jentgen. Terre belge du Congo. bl. 270.
- (7) Halewijnck, op. cit. nr 61-81.
- (8) Verstraete en Desolre, op. cit. nr 19. — Lefur. Droit int. public, nr 631.
- (9) Halewijnck, op. cit. nr 66.
- (10) Gohr. Rev. doctr. et jur. col. 1933-4. p. 102.
- (11) Rev. Jur. Congo belge. 1941, bl. 81.
- (12) Verstraete en Desolre. op. cit. nr 10 en vlg.
- (13) Arthur Wauters. Nouvelle Politique coloniale. p. 46.
- (14) Nouvelles I. Des habitants et de leurs droits. nr 26. (Pétillon).
- (15) Max Horn. La Nation Congolaise. Revue générale belge. 1947. III.
- (16) Verstraete en Desolre. op. cit. bl. 36, nota 4.
- (17) Rep. prat. drt belge. V° Elections, nr 231 à 240.
- (18) Voordrachten in III. 47 uitgesproken respectievelijk op de Koloniale Hogeschool en op de Universitaire Stichting.
- (19) Dellicour. Voordracht op de Kol. Hogeschool.
- (20) Dellicour. I.c.
- (21) Schrieke. Inleiding in het staatsrecht van N.I.
- (22) Kleintjes. op. cit. D.I. bl. 216.
- (23) Schrieke. op. cit. bl. 90. Logemann. Staatsrecht van N.I. 1947. bl. 55 en vlg.
- (24) France d'outre-mer. 1946. IV.
- (25) Verstraete en Desolre. op. cit. nr 20.
- (26) Les missions religieuses au Congo belge. D. F. de Meeus en D. R. Steenberghen (coll. Zaïre).
- (27) Guy Malengreau. Le Congo à la croisée des chemins. Revue nouvelle. 1947. L. I. et II.

- (28) Verstraete en Desolre, op. cit. n° 20.
 (29) Halewijck, op. cit. D. I. n° 30.
 (30) Van Wing: De sociale toestanden bij de inlanders in Belgisch-Kongo. 1946.
 (31) Rijckmans. Messages de guerre.
 (32) Académie des sciences coloniales 1946. VIII, p. 461.

- (33) Op cit. D.I. n° 52.
 (34) Beknopt Verslag Senaat 13-V-47. bl. 362.
 (35) Beknopt verslag Senaat. 13-V-47. bl. 370.
 (36) Verstraete en Desolre, op. cit. n° 1 en volg.
 (37) Op. cit. n° 21.
 (38) Velge. Associations et fondations. n° 44.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1ste Kamer. — 22 Mei 1947.

Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. Fontaine.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

I. BEVOEGDHEID VAN DE RECHTBANK VAN KOOPHANDEL. — DADEN VAN KOOPHANDEL. — HUUR VAN EEN HANDELSFONDS. — ARTT. 12/1° EN 13 VAN DE WET VAN 25 MAART 1876.

II. BEVOEGDHEID EN AANLEG. — ART. 23 DER WET VAN 25 MAART 1876. — ENIGE OORZAAK VAN DE VERSCHILLENDE PUNTEN VAN DE EIS. — SAMENVOEGING OM DE BEVOEGDHEID TE BEPALEN.

III. BEVOEGDHEID VAN DE VREDERECHTER. — HUISHUURGESCHILLEN VAN COMMERCIELE AARD. — ARTT. 2 EN 3 DER WET VAN 25 MAART 1876. — GEEN VOLSTREKTE BEVOEGDHEID VAN DE VREDERECHTER.

I. *De exploitatie van een handelsfonds kent aan de exploitant de hoedanigheid toe van koopman; de verbintenissen die de exploitant t.o.v. diegene die hem dat fonds in huur heeft gegeven, moet nakomen, hebben geen oorzaak, die vreemd is aan de handel, maar zijn juist wegens de handel aangegaan. De geschillen, die hieruit voortspruiten, behoren, krachtens artt. 12/1° en 13 van de wet van 25 Maart 1876, tot de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel, behoudens toepassing van artt. 2 of 3 van dezelfde wet.*

II. *Wanneer de verschillende punten van de eis uit dezelfde oorzaak voortspruiten, worden de bedragen van deze verschillende punten, krachtens art. 23 van de wet van 25 Maart 1876, samengevoegd om de bevoegdheid en de aanleg te bepalen.*

III. *Art. 3, voorlaatste alinea, van de wet van 25 Maart 1876 bepaalt, dat de bepalingen van de bovenstaande nummers 6° tot 9° van art. 3 van toepassing zijn zelfs wanneer de vordering van commerciële aard is; deze afwijking van art. 2 is evenwel niet voorzien voor de toepassing van de andere bepalingen van art. 3 en nl. voor de toepassing van nr 1° van dat artikel handelende over de geschillen ter zake van huishuur.*

Moeyckens Jérôme t / Melkerij St. Leonard.

Gelet op het bestreden vonnis op 23 September 1944 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelende in graad van hoger beroep;

Over het enig middel : scheiding van artikelen 1, 2 al. 2, 3 al. 1°, 12, 37bis en 37ter der wet van 25 Maart 1876, inhoudende de eerste titel van het inleidend boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, gewijzigd door het Koninklijk Besluit nr 63 van 13 Januari 1935 betreffende de bevoegdheid en de aanleg in burgerlijke zaken en handels-

zaken, en betreffende het hoger beroep van de vonnissen der vrederechters,

doordat het bestreden vonnis, na bevestigd te hebben dat de mondelinge pachtovereenkomst op 17 Juni 1940 tussen partijen gesloten niet als voorwerp had het verhuren van gebouwen, machines, enz. maar wel het verhuren van een handelsfonds, het vonnis a quo van de Heer Vrederechter van het derde kanton Brugge d.d. 25 November 1942 heeft bekrachtigd voor wat betreft de verbreking van gezegde pachtovereenkomst, en daarbij aan verweerders in verbreking een som van 2.500 fr. ten titel van schadevergoeding heeft toegekend;

wanneer op grond van artikelen 2 al. 2 en 12 van de wet van 25 Maart 1876 de Handelsrechtbank en niet de Heer Vrederechter bevoegd was om zich uit te spreken over een eis tot verbreking van een pachtovereenkomst betreffende een handelsfonds, gepaard met een vordering tot schadevergoeding van meer van 1.000 fr.,

wanneer de Heer Vrederechter niet als bevoegd kan worden beschouwd op grond van artikel 3, al. 1° van de wet van 25 Maart 1876, daar dit artikel aan de Vrederechter alleen bevoegdheid toekent in zake landpacht, huishuur, veepacht en garfpacht, doch niet in zake verhuring van een handelsfonds,

wanneer dus de Rechtbank van Eerste aanleg zetelende in graad van beroep, de Heer Vrederechter en zichzelf onbevoegd had moeten verklaren,

en wanneer, ook indien moest aangenomen worden dat een deel van de eis van verweerders in de bevoegdheid viel van de Heer Vrederechter, namelijk wat betreft de verbreking van de verhuring der gebouwen, de zaak niettemin vóór de Handelsrechtbank had moeten gebracht worden overeenkomstig artikelen 37bis en 37ter der wet van 25 Maart 1876;

Overwegende dat het vonnis beslist, zonder op dat punt te worden bestreden, dat de op 17 Juni 1940 door partijen gesloten overeenkomst de verhuring van een handelsfonds tot voorwerp had, de rechter door die woorden verstaande een geheel opgevat als instrument van een handelsbedrijvigheid, te weten de exploitatie van een melkerij, en niet, onderscheidenlijk, de verschillende bestanddelen welke dat geheel samen stellen;

Dat het vonnis daarna vaststelt dat aanleggers, huurders, in de exploitatie van dat fonds, aan hun verbintenissen jegens de verwerende vennootschap, verhuurster, zijn te kort gekomen, en, door bedrog gepleegd in de exploitatie van het fonds, de faam van dit laatste in opspraak hebben gebracht; dat het, gevolglijk, de overeenkomst verbroken verklaart ten laste van aanleggers, en dezen tot schadevergoeding veroordeelt;

Overwegende dat, volgens de voorziening, het aldus door de rechter omschreven geschil tot de bevoegdheid behoorde van de Rechtbank van Koophandel;

Overwegende dat de exploitatie van een handelsfonds aan de exploitant de hoedanigheid toekent van koopman (art. 1 van het Wetboek van Koophandel);

Overwegende dat de verbintenissen, welke de exploitant jegens diegene die hem dat fonds in huur heeft gegeven moet naleven, ver van een aan de handel vreemde oorzaak te hebben, in de zin van artikel 2, eindaline, van het Wetboek van Koophandel, wegens de handel zijn aangegaan;

Dat, bijgevolg, luidens artikelen 12 1° en 13 van de wet d.d. 25 Maart 1876, het aan de rechter onderworpen geschil tot de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel behoorde tenzij het onder de toepassing viel van artikelen 2 of 3 van dezelfde wet;

Overwegende, enerzijds, dat de niet geschatte eis tot verbreking van de overeenkomst, en de eis tot veroordeling van aanleggers tot 5.000 fr. schadevergoeding wegens schuldige niet-uitvoering van hun verbintenissen jegens verweerders, een enige oorzaak hebben, in de zin van artikel 23 van de wet d.d. 25 Maart 1876, te weten, de huurovereenkomst betreffende het fonds; dat de bedragen van de twee punten van de eis dus moeten samengevoegd worden om de bevoegdheid te bepalen; dat, daar dit totaal bedrag 1.000 fr. te boven gaat, artikel 2 van de wet d.d. 25 Maart 1876, in de zaak, niet van toepassing is;

Overwegende, anderzijds, dat, zo de voorlaatste alinea van artikel 3 van de wet dd. 25 Maart 1876 beschikt dat « de bepalingen van bovenstaande nummers 6° tot 9° van toepassing zijn zelfs wanneer de vordering van Commerciële aard is », die bepalingen 6° tot 9° zonder verband zijn met het aan de rechter onderworpen geschil;

Overwegende dat dergelijke afwijking van art. 2 van de wet door de wetgever niet voorzien is voor de toepassing van de andere bepalingen van art. 3 en namelijk, voor de toepassing van nr 1° van dat artikel, waarbij de geschillen ter zake huishuur bedoeld worden;

Waaruit volgt dat het geschil, zoals het bestreden vonnis het omschreef, tot de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel behoorde en dat, bijgevolg, het vonnis de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zetelende in graad van hoger beroep.

In verband met de hier besliste rechtskwestie vergelijk men het goed gemotiveerde vonnis van de rechtbank van Koophandel te Aalst, 31 December 1946 (R.W. 1947, 690) en de bijdrage van André Cloquet: La présomption de commercialité des actes de commerce relatifs à des immeubles. (J. T. 1947, 321, e.v.)

HOF VAN BEROEP TE GENT

4de Kamer. — 19 Mei 1947.

Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : M.M. Lagae en Van den Abeele.

Subst. Procureur-Generaal : M. Bohyn.

I. VERJARING IN STRAFZAKEN. — ART. 27 VAN DE WET VAN 17 APRIL 1878. — SCHORSING VAN D EVERJARING. — GEDURENDE DE BUITENGEWONE TERMIJN VAN HET VERZET. — GEDURENDE HET VERBLIJF IN HET BUITENLAND TENGEVOLGE VAN DEPORTATIEMAATREGELEN DOOR DE BEZETTER.

II. VERJARING IN STRAFZAKEN. — ART. 26 VAN DE WET VAN 17 APRIL 1878. — STUITING VAN DE VERJARING. — ONBEPAALD UITSTEL.

I. *De verjaring van de publieke vordering is geschorst gedurende de buitengewone termijn van het verzet, te rekenen van de dag van de betekening van het bij verstek gewezen vonnis, die de persoon van de verdachte niet heeft bereikt, tot aan de dag van het verzet.*

De verjaring van de publieke vordering wordt eveneens geschorst gedurende het verblijf van de verdachte in het buitenland tengevolge van deportatiemaatregelen getroffen door de bezetter.

II. *De verjaring van de publieke vordering wordt geldig gestuit door de rechterlijke beslissing, waarbij de zaak onbepaald wordt uitgesteld.*

O. M. t/Van Clooster, Karel, Joseph.

Verdacht van met het doel om zich een zaak toe te eigenen die aan een ander toebehoort, hetzij door valse namen of valse hoedanigheden te gebruiken, hetzij door bedrieglijke handelingen aan te wenden om aan het bestaan van valse ondernemingen, van een ingebeelde macht of van een ingebeeld krediet te doen geloven, om hoop op of vrees voor een goede uitslag, een ongeval of enige andere hersenschimmige gebeurtenis te verwekken, of om op een andere wijze van het vertrouwen of van de lichtgelovigheid misbruik te maken;

A) zich een reiskoffer, inhoudende allerlei, kledingstukken en toiletartikelen te hebben doen afgeven of afleveren ten nadele van Charlier Raymond;

B) zich een reiskoffer inhoudende allerlei kledingstukken en boeken te hebben doen afleveren ten nadele van Merlin Stanislas;

te Torhout, sedert 29 Mei 1940;

Niet schuldig verklaard aan de feiten zoals ze hierboven gequalificeerd zijn, maar wel aan de feiten inbreuken van verspilling daarstellend, feiten, voorzien bij art. 491 van het S.B.W., de feiten A en B met een zelfde misdadig inzicht gepleegd geweest zijnde, werd beklaagde bij verstek en op verzet tegen een vonnis uitgesproken bij verstek den 28 Maart 1941 verwezen :

NOOT : In dit arrest wordt de bevoegdheid der rechtbank van koophandel erkend ter zake van huurgeschillen van commerciële aard.

voor de feiten A en B samen zoals hij hierboven plichtig werd verklaard in een gevangenisstraf van vier maanden en een geldboete van 100 frank, met 60 deciem, zij 700 fr. of een vervangende gevangenisstraf van een maand en in de kosten van het vonnis waartegen verzet en deze van het huidig vonnis, samen begroot op 633 fr.;

Bij vonnis der rechtbank van eersten aanleg te Brugge correctionele kamer met een rechter gedagtekend 11 Februari 1944 op verzet tegen vonnis dd. 28 Maart 1941 en waarvan de verdachte en het Openbaar Ministerie beroep hebben ingesteld respectievelijk op 17 en 19 Februari 1944;

Gehoord de heer Voorzitter Van Winckel in zijn verslag gedaan ter openbare terechtzitting;

Overwegende dat beklaagde alhoewel behoorlijk gedagvaard ter zitting niet is verschenen;

Gehoord in zijn vorderingen de heer Bohyn, Substituut Procureur-Generaal;

dit alles in 't Nederlands;

Overwegende dat beklaagde en het Openbaar Ministerie tijdig en op regelmatige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Wat de verjaring aangaat;

Overwegende dat uit de processtukken duidelijk volgt, dat de feiten ten laste van beklaagde gepleegd werden de 1 Juni 1940;

Overwegende dat beklaagde een eerste maal bij verstek werd verwezen de 28 Maart 1941;

Overwegende dat beklaagde's verblijfplaats onbekend zijnde, dit verstek vonnis hem werd betekend op het Parket van de Procureur des Konings te Brugge, sprekend met die Magistraat, de 15 Mei 1941;

Overwegende dat beklaagde tegen dit vonnis in verzet is gekomen bij exploit van deurwaarder Rossenen te Brugge dd. 31 December 1943;

Overwegende dat bij vonnis op tegenspraak verleend de 28 Januari 1944 en dat thans kracht van gewijsde heeft verkregen, dit verzet ontvankelijk verklaard werd;

Overwegende dat gedurende die buitengewone termijn van verzet (15 Mei 1941—31 December 1943) de loop der verjaring is geschorst geweest (Verbreking, 14 April 1913, Pas. 1913, I, 192);

Overwegende dat, de eerste nuttige termijn van drie jaar te rekenen van de dag waarop de wanbedrijven gepleegd werden, aldus slechts verstrijkend op 16 Januari 1946, de verjaring geldig gestuit werd door het arrest van deze kamer, waarbij de zaak onbepaald uitgesteld werd de 8 Mei 1944;

Overwegende dat de nieuwe verjaringstermijn, lopend sedert gezegde stuiting, andermaal geschorst geweest is tijdens beklaagde's verblijf buiten het Belgisch grondgebied;

Overwegende dat het vaststaat dat beklaagde alleszins voor 4 Mei 1944 door de bezetter naar de gevangenis van Wieloch werd overgebracht en zeker niet voor einde van dit jaar naar België is weerkeerd;

Overwegende dat, gelet op die schorsing nog geen

drie jaar verstreken zijn sedert de stuiting van 8 Mei 1944;

Overwegende dat derhalve geen verjaring der strafvervolgung ingetreden is;

Wat de toepassing betreft der amnestiewet van 20 September 1945;

Overwegende dat beklaagde bij vonnissen der correctionele rechtbank te Ieper, dd. 8 Januari en 5 Februari 1932, als gewoonte misdadiger respectievelijk gedurende 1 en 5 jaar ter beschikking gesteld werd van de regering bij toepassing der wet van 9 April 1930, tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en gewoonte misdadigers;

Overwegende dat beklaagde derhalve van de gunst der amnestie is uitgesloten;

Ten gronde: Overwegende dat, ten onrechte, de rechtskundige benaming der telastgelegde feiten door de eerste rechter gewijzigd werd;

Overwegende dat uit het onderzoek en de behandeling der zaak voor het Hof, het bewijs gesproken is dat beklaagde zich wel schuldig gemaakt heeft aan de dubbele oplichting in de dagvaarding voorzien;

Overwegende dat die feiten het uitwerksel zijnde van een zelfde misdadig opzet, slechts een straf dient toegepast te worden;

Overwegende dat, gelet op de ernst van het gepleegde en de persoon des daders, er geen grond is tot vermindering der door de eerste rechter uitgesproken straf en dezelve tot beteugeling der als oplichting gequalificeerde feiten dient behouden;

Om die redenen:

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, ter uitzondering van artt. 60 en 491 S.W.B. hier niet van toepassing, doch gelet daarentegen op art. 496 S.W.B. en bovendien op artt. 22, 26 en 27 der wet van 17 April 1878, art. 1 der wet van 9 Maart 1908, de besluitwet van 1 Oogst 1940, art. 3 der besluitwet van 5 Mei 1944, art. 8 C. der besluitwet van 20 September 1945, artt. 1, 2, 4, 5 der wet van 27 Juli 1871, art. 24 der wet van 15 Juni 1935, artt. 186 en 194 van het Wetboek van strafvordering, alle deze wetsbepalingen door de heer Voorzitter op deze terechtzitting aangeduid;

Het Hof,

Rechtdoende bij verstek tegenover beklaagde;

Ontvangt het hoger beroep van beklaagde en van het Openbaar Ministerie en er op beslissende;

Bevestigt het beroepen vonnis met dien verstande dat de uitgesproken straf wordt opgelegd tot beteugeling der samengevoegde feiten A en B als oplichtingen gequalificeerd;

Verwijst beklaagde in de kosten gevallen op het hoger beroep en begroot op 153 fr.;

En aangezien deze kosten samen met deze van eersten aanleg de 300 fr. overschrijden, zegt dat al deze kosten zo van eersten aanleg als van beroep invorderbaar zullen zijn bij lijfswang en bepaalt de duur hiervan op acht dagen.

NOOT: Art. 27 van de wet van 17 April 1878 vermeldt slechts twee redenen van schorsing der verjaring. Deze vermelding is echter niet beperkend. (Zie o.m. Rép. prat. du droit belge Vo; Procédure pénale, nrs 261 en 262); de verjaring is geschorst telkens en zolang de vervolgende partij door een wettelijk beletsel in de onmogelijkheid verkeert te

handelen. (Hof van Verbreking, 30 Juni 1913, Pas. 1913, I, 160; 2 October 1933, Pas. 1934, I, 1). Door het hierboven gepubliceerde arrest wordt eveneens aangenomen, dat de verjaring geschorst wordt gedurende het verblijf in het buitenland van de verdachte ten gevolge van deportatiemaatregelen door de bezetter. In dit geval bestaat het wettelijk beletsel niet t. a. v. de vervolgende maar t. a. v. de vervolgte partij (vgl. o.m. Rép. prat. du droit belge; Vo Procédure pénale, nr 263 en de aldaar aangehaalde literatuur).

Art. 26 van de wet van 17 April 1878 bepaalt, dat de verjaring alleen gestuit wordt door daden van onderzoek of van vervolging. Onder de gevallen, die als daden van onderzoek of van vervolging beschouwd worden, behoren de uitstellen van de zaak ter zitting (Zie o.m. Rép. prat. du droit belge, Vo, Procédure pénale, nr 254, 7°).

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

11e Kamer. — 9 Juni 1947.

Voorzitter: M. Cappellen.

Raadsheren: MM. Ooms en Michielssens.

Advocaat-Generaal: M. Van der Perren.

Pleiters: Mrs R. Jacobs en De Vis.

I. BELASTINGEN. — AFHOUDINGEN AAN DE BRON. — PRECAIR KARAKTER TEN AANZIEN VAN HET BEDRAG.

II. ART. 61, § 3, AL. 2 DER SAMENGEORDENDE BELASTINGSWETTEN. — TERMIJN OM GELDIG BEZWAAR IN TE DIENEN.

III. GEEN RECHTERLIJKE ACTIE ZONDER RECHTSSCHENDING. — BELANG VAN DAT PRINCIEP TEN AANZIEN VAN HET VERVAL.

I. *De aan de bron afgehouden belastingen zijn essentieel met een voorlopig en precair karakter bekleed ten aanzien van hun bedrag.*

II. *De termijn, voorzien in art. 61, § 3, al. 2 der samengeordende belastingswetten, loopt slechts van af de regularisatie der aan de bron afgehouden belastingen.*

III. *Elke rechterlijke actie veronderstelt de schending van een recht. Zonder rechtsschending, kan men niet vorderen en geen verval oplopen.*

Institut Bunge t / Directe Belastingen.

Gezien de beslissing van de Directeur der Rechtstreekse Belastingen te Antwerpen (2de directie), d.d. 9 Juni 1944, betrekking hebbende op het bezwaarschrift, ingediend door de vennootschap zonder winstgevend doel « Institut Bunge » te Berchem, tegen haar aanslag tot de inkomstenbelasting aan de bron gekweten wegens de aan haar personeel uitbetaalde bezoldigingen over de jaren 1941 en 1942;

Overwegende, dat de betwisting voor het Hof nog enkel loopt over de belasting gekweten in 1941 wegens aan acht pleegzusters uitbetaalde bezoldigingen;

Overwegende, dat requirante op 6 September 1943 bezwaar indiende ten einde — wegens te hoge aanslag — gedeeltelijke teruggave te bekomen van de belasting van 22.640,— fr., deze aanslag ten onrechte berekend zijnde op de globale bezoldiging uitbetaald aan de 8 zusters, dan wanneer deze taxatie moest geschieden in evenredigheid van de ontvangsten van ieder der gasthuizusters in het bijzonder;

Overwegende, dat ten onrechte de betwiste be-

slissing requirante wegens rechtverval van haar eis heeft ontzegd;

Overwegende, dat, in strijd met de beweegredenen van bedoelde beslissing, het bezwaarschrift op 6 September 1943 niet laattijdig werd ingediend;

Overwegende dat inderdaad de aan de bron afgehouden belastingen essentieel met een voorlopig en precair karakter zijn bekleed ten aanzien van hun bedrag; dat overigens dit bedrag aanleiding kan geven tot een regularisatie en definitieve waardering en taxatie door het Beheer;

Overwegende dat krachtens artikel 61, § 3, al. 2 der samengeordende belastingwetten, de termijn voorzien om geldig bezwaar in te dienen, niet loopt van af de datum van de kwijting aan de bron, waarvan de belastingplichtige zelf voorlopig het bedrag heeft berekend, maar wel van af de datum van de werkelijke en definitieve aanslag en dit bij regularisatie door het Beheer op grond van de fiche nr 218c of van de verklaring nr 276;

Overwegende dat, opdat er een rechterlijke actie zou bestaan, een recht moet geschonden worden zijn; dat men niet kan vervallen verklaard worden van de navordering van een recht dat niet werd gekrenkt;

Overwegende, dat op 6 September 1943, datum van het bezwaarschrift, het Beheer het bedrag van de kwijting aan de bron niet had aangenomen noch betwist en niet was overgegaan tot de definitieve aanslag of eindafrekening; dat dientengevolge de termijn om regelmatig bezwaar in te dienen door de belanghebbende vennootschap niet was vervallen;

Overwegende, dat in feite requirante het recht behield de te veel betaalde stortingen terug te eisen, vermits deze sommen, die niet als belastingen konden aangerekend worden, in handen van het fiscaal bestuur berusten zonder recht noch titel;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting, het verslag gedaan door de Heer Raadsheer Ooms en het eensluidend advies gegeven door de Heer Advocaat-Generaal Van der Perren;

Alle andere conclusiën ontzeggende;

Verklaart het verhaal gegrond, in zo verre het berust op de herziening van de belastingen aan de bron gekweten wegens uitbetaling van bezoldigingen aan het personeel over het jaar 1941; verklaart dienswege het bezwaar op 6 September 1943 tijdig ingediend wegens bedoelde aanslag;

Zendt de zaak terug tot het Beheer, ten einde de verschuldigde bedragen te bepalen voor hierboven bedoeld jaar;

Geeft akte aan requirante van de afslag toegestaan door het Beheer voor de afhoudingen aan de bron van het jaar 1942;

Veroordeelt de Belgische Staat tot de kosten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

KRIJGSHOF TE ANTWERPEN

1ste Nederlandse Kamer. — 23 Mei 1947.

Voorzitter : M. E. Van Laethem.

Tweede burgerlijk magistraat : M. Janssens.

Subst. Auditeur-Generaal : M. Paes.

Pleiter : Mr. Dusoso.

I. BEVOEGDHEID EN PROCEDURE IN ZAKE MISDRIJVEN TEGEN DE VEILIGHEID VAN DE STAAT. — LONDENSE BESLUITWET VAN 26 MEI 1944. — BEVOEGDHEDEN VAN DE GERECHTELIJKE COMMISSIE UITGEOEFEND DOOR DE KRIJGSAUDITEUR. — ONDERZOEKEN TEN LASTE VAN MILITAIREN. — BESCHIKKING VAN BUITENVERVOLGINGSTELLING ZONDER TUSSENKOMST VAN DE MILITAIRE OVERHEID.

II. GEWIJSDIEN IN STRAFZAKEN. — BESCHIKKING VAN BUITENVERVOLGINGSTELLING. — ZONDER NIEUWE BEZWAREN GEEN VERVOLGING MEER MOGELIJK. — ART. 246 WETBOEK VAN STRAFVORDERING.

I. *Krachtens de Londense besluitwet van 26 Mei 1944 (Staatsblad van Londen; 2 September 1944) worden de bevoegdheden van de gerechtelijke commissie door de krijgssauditeur of de auditeur-generaal uitgeoefend. Krachtens dezelfde besluitwet is de krijgssauditeur of de auditeur-generaal bevoegd, in de onderzoeken ten laste van militairen, zonder tussenkomst van de militaire overheid de beschikkingen van buitenvervolginstelling uit te vaardigen.*

II. *De verdachte, die buiten vervolging gesteld werd, kan wegens de feiten, die in de beschikking van buitenvervolginstelling zijn begrepen, slechts opnieuw vervolgd worden wanneer nieuwe bezwaren oprijzen. (Art. 246 Wetboek van Strafvordering).*

O. M. t / Wolles.

Beticht van als Belgisch militair zich schuldig gemaakt te hebben aan verraad om in Duitsland te Luckenwalde of elders in België tussen 28 Mei 1940 en het einde van 1941, deelgenomen te hebben aan het vervormen door de vijand van wettelijke bestellingen of inrichtingen, de getrouwheid der burgers jegens de Koning en de Staat in oorlogstijd aan het wankelen te hebben gebracht of met een kwaad opzet vijands politiek of plannen in de hand te hebben gewerkt,

en in bijkomende orde :

het aanbod de politiek van de vijand te dienen aanvaard te hebben;

Gezien het beroep aangetekend door betichte op 7 Mei 1946 en door de Heer Krijgsauditeur op 4 Mei 1946, beroepen gericht tegen het vonnis tegensprekelijk uitgesproken de 2 Mei 1946 door de Krijgsraad te Antwerpen, welk vonnis onder aanhaling der artikelen 184, 185, wet van 20 Juli 1814; 16, 58, 67 wet van 15 Juni 1899, gewijzigd wet van 19 Juli 1934; 1, B.W. 26 Augustus 1939; 1 B.W. 18 September 1944; 2 B.W. 18 December 1945; 1, 2, 6, 8, 10 B.W. 26 Mei 1944; 11, 18, 21, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 68 wet van 15 Juni 1935; 6, 12 wet van 17 Mei 1878, gewijzigd wet van 4 Augustus 1914 en 3 B.W. 5 Augustus 1943; 194 Wetboek van Strafvordering; 118bis Strafwetboek, gewijzigd 1 wet van 19 Juli 1934; 7, 38, 40, 85, 123bis Strafwetboek; 123/6 Strafwet-

boek, zijnde art. 2/1 B.W. 6 Mei 1944, artikelen 2, 3, 10 B.W. 19 September 1945;

beslissende op tegenspraak en rechtdoende, betichte heeft veroordeeld tot 100,— fr. boete voor de feiten omschreven zoals in bijkomende orde;

gezegd dat de geldboete van 100,— fr. zal vermeerderd zijn met 60 deciemmen per frank en gebracht op 700,— fr., invorderbaar door een behulpelijke gevangenzitting van acht dagen;

verwezen in de kosten, zijnde 42,— fr.;

Vrijgesproken voor verraad;

Vastgesteld dat hij van rechtswege levenslang ontzet is der rechten opgesomd in artikel 123/6 S.W.B., zijnde artikel 2/1 B.W. 6 Mei 1944, en artikel 2 Maart 10 B.W. 19 September 1945;

Gehoord de Heer Rechter Janssens in zijn verslag;

Gezien het bestreden vonnis in dato 2 Mei 1946;

Gezien de stukken;

Gehoord de betichte in zijn ondervraging;

Gehoord de Heer Jos. Paes, Substituut Auditeur-Generaal, in zijn vordering;

Gehoord Meester Dusoso, der balie van Antwerpen, verdediger van de betichte Wolles Eugene, in zijn verweermiddelen;

Overwegende, dat de beroepen tijdig en regelmatig naar de vorm aangetekend zijn geweest en dus ontvankelijk zijn;

Overwegende, dat het bescheid van 19 Februari 1946 betiteld « Conclusiën van den Krijgsauditeur » en ondertekend door de Heer Krijgsauditeur, vermeldt...;

Gelet op de stukken van het onderzoek in zake Wolles Eugene Catharina Jan, geboren te Antwerpen de 17 Augustus 1917, wonende te Antwerpen, Nikkelstraat, 21;

uit hoofde van artikel 118bis S.W.B.;

Overwegende dat er geen elementen aanwezig zijn om belanghebbende voor de Krijgsraad te vervolgen;

Zegt dat er geen reden bestaat de zaak voort te zetten.

Aldus gedaan te Antwerpen, de 19 Februari 1946.

De adj. Griffier,

De Krijgsauditeur,

(get.) Alb. Gailly.

(get.) J. Van de Reydt.»

Overwegende, dat verdachte terecht doet opmerken, dat deze conclusiën, zowel in hun vorm als in hun wezen een bevel van niet-vervolginstelling uitmaken;

Overwegende, dat deze conclusiën onrechtmatig aan de Centrale Militaire Commissie bij het Ministerie van Landsverdediging werden medegedeeld, vermits de besluitwet van 26 Mei 1944 in haar artikelen 3 en 2 duidelijk bepaalt dat « de Krijgsauditeur of de Auditeur-Generaal de bevelen van niet-vervolginstelling uitvaardigt in de onderzoeken, die ten laste van een militair werden geopend, *zonder tussenkomst van de militaire overheid*;

Overwegende dat de Centrale Militaire Commissie dus geen beslissing te nemen had en dat deze bijgevolg niet in aanmerking mocht komen;

Overwegende dat, gezien bovengemeld bevel van niet-vervolginstelling, verdachte slechts opnieuw kon vervolgd worden wegens de feiten in het bevel omsloten in geval van nieuwe bezwaren;

Dat echter geen enkel nieuw bezwaar opgedoken

is, zodat de vordering van het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk was;

Om deze redenen :

Het Hof, naar bescheiden beslissende en in tegenwoordigheid van betichte uitsprekende, bij toepassing der in het bestreden vonnis aangehaalde wetsbepalingen, behalve artikelen 118bis, 7, 38, 40, 123bis, 123/6, 85 S.W.B.; 1 wet 19 Juli 1934; 2/1 B.W. 6 Mei 1944; 2, 3, 10 B.W. 19 September 1945; 194 Wetboek van Strafvordering;

en daarenboven, gelet op artikelen 7 B.W. 1944; 24 wet 15 Juni 1935; 191 Wetboek van Strafvordering;

Aanvaardt de beroepen;

Doet het bestreden vonnis te niet waar het de eis van het Openbaar Ministerie ontvankelijk verklaart, betichte vrijspreekt hoofdens verraad en hoofdens het aanvaarden van het aanbod de politiek of de plannen van de vijand te dienen, veroordeelt tot een geldboete van 100,—fr.;

welke geldboete van 100,— fr. vermeerderd wordt met 60 deciemmen per frank, hetzij gebracht op 770,— fr. of een behulpelijke gevangenzitting van acht dagen;

vaststelt dat veroordeelde van rechtswege levenslang ontzet is der rechten opgesomd in artikel 123/6 S.W.B., zijnde artikel 2/1 B.W. 6 Mei 1944, gewijzigd 2, 30, 10 B.W. van 19 September 1945;

verwezen in de kosten, zijnde 42,— fr.;

Wijzigende,

Verklaart de vordering van het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk en stelt beklagde buiten zaak zonder kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3de Kamer. — 14 November 1946.

Referendaris : M. Cloquet.

Pleiters : Mrs Leboucq en Standaert.

VERKEER. — ART. 3, PAR. II VAN HET K. B. VAN 1 FEBRUARI 1934. — OPENBAAR PLEIN. — CRITERIUM.

Meestal wordt door de rechtspraak en de rechtsleer aangenomen, dat van een openbaar plein kan gesproken worden, wanneer het een oppervlakte bestaat van een zekere uitgestrektheid, die niet door verhoogde wandelwegen bezet is, waardoor het verkeer in alle richtingen onmogelijk wordt gemaakt, of waar bijzondere signalen het verkeer in alle richtingen ter plaatse verbieden. Het bestaan of het niet bestaan ter plaatse van bestanddeelen, waaruit het inzicht blijkt van het verkeer te kanaliseeren, zou als een meer objectief criterium kunnen dienen. Om te weten of een oppervlakte, waarop een verhoogde wandelweg bestaat, een openbaar plein vormt, hangt uitsluitend af van de oppervlakte, die door de verhoogde wandelweg niet bezet is. (1)

De Smet t/ Siffer en Siffer t/ De Smet.

Overwegende dat de zaken sub. 4562 en 4563 wegens verknochtheid dienen samengevoegd te worden;

Overwegende dat de Heer Siffer den Heer De Smet heeft gedagvaard en de Heer De Smet den Heer Siffer elk om vanwege den ander de herstelling te bekomen van de schade aan hun voertuig aangericht door de botsing die te Sint Amandsberg op de Van Cleemputteplaats gebeurde den 19 October 1945;

Overwegende dat aangestelde van De Smet voor de Politierechtbank werd vervolgd om « een auto voerende op een openbaar plein den doorgang niet gegeven te hebben aan een voertuig dat van rechts kwam »;

Overwegende dat de politierechtbank den verdachte heeft vrijgesproken omdat zijn schuld « in rechte niet genoegzaam bewezen » was;

dat die vrijspraak van een kant gemakkelijk te verklaren is wijl zoo de plaats van de aanrijding aan een openbaar plein luidens de betichting beschouwd was men verdachte niet kon verwijten den doorgang niet te hebben gegeven aan Siffer die — in zulke veronderstelling — van een « ondergeschikte baan » kwam gereden;

doch dat de citatie een ander feit beoogde, te weten het feit dat De Smet den doorgang niet heeft gegeven aan Siffer, op de plaats kruisende en van rechts uitkomende;

dat het manœuvre op de plaats zelve en het feit zich op de plaats te begeven twee verschillende feiten zijn;

dat de vrijspraak wat het eerste feit betreft geen invloed heeft op het tweede afzonderlijk feit;

Overwegende dat die vrijspraak niet beslecht of de plaats der aanrijding wel of niet als een openbaar plein diende beschouwd te worden;

dat dit punt thans te beslechten blijft;

Overwegende dat Siffer houdt staande dat de Van Cleemputteplaats niet als een openbaar plein mag worden aangezien om reden van het bestaan op voormeld plein van een verhoogd grasperk;

dat hij tot steun van zijne stelling gewag maakt van artikel 3 par. II van het K. B. van 1 Februari 1934 dat luidt als volgt : « hebben niet het karakter van openbaar plein degene die bestaan uit verschillende rijwegen... onderling gescheiden door een of meer verhoogde wandelwegen waarop het verkeer niet toegelaten is. »;

Overwegende dat het doorgaans aangenomen wordt door de rechtspraak en de rechtsleer (Novelles : Code de la route, n° 174; Corr. Rb. Luik, 15 Juni 1932, B, G A B 1933, 1353) dat er van een openbaar plein kan gesproken worden wanneer het eene ruimte van eene zekere uitgestrektheid betreft, die niet bezet wordt door verhoogde wandelwegen, die het verkeer in alle richtingen onmogelijk maken of wanneer bijzondere signalen het verbod van zulk verkeer (in alle richtingen) ter plaatse aanduiden;

Overwegende dat die definitie, bij gebrek aan een betere aangenomen, eene aanzienlijke uiteenloopendheid toelaat in de beoordeeling van hetgeen als een « zekere uitgestrektheid » moet beschouwd worden;

dat intengendeel het bestaan of niet bestaan ter plaatse van bestanddeelen welke het inzicht bekend maken van het verkeer te kanaliseeren als een meer objectief criterium kunnen dienen;

Overwegende dat men uit voormelden tekst van het K.B. van 1 Februari 1934 moet afleiden dat ten

aanzien van een ruimte waarop een verhoogde wandelweg bestaat, de kwestie te weten of ja dan neen, een openbaar plein voorhanden is, zich uitsluitend stelt wat betreft de ruimte die door den verhoogden wandelweg niet bezet is;

dat die ruimte, vrij van gebouwen en van verhoogde wandelwegen, in elk afzonderlijk geval moet beschouwd worden als zijnde of niet een openbaar plein, in acht nemende haar geheel uitzicht, dat is niet alleen haar uitgestrektheid en haar vorm (configuration) doch ook alle andere bestanddeelen waaruit het inzicht mocht blijken het verkeer te kanalisieren, zooals de natuur en den vorm der gebouwen of verhoogde wandelwegen welke de open ruimte boorden, of de natuur en de vorm van de wegen die op bedoelde ruimte uitkomen;

Overwegende dat, wat betreft de Van Cleemputteplaats, de ruimte die de verlenging vormt van de Prins Albertstraat in rechte lijn en met dezelfde breedte, klaarblijkelijk geen openbaar plein doch eenvoudig een rijweg is;

dat de ruimte die de verlenging vormt van de Molenstraat zich integendeel verbreedt in de richting van de school en van de Azaleastraat;

doch dat gelijkaardige verbredingen doorgaans ontmoet worden bij kruisingen onder niet rechte hoeken van een rijweg met een of meer andere zijwegen;

dat de verbreding in onderwerpelijk geval overigens overeenkomt met den verbreedten uitgang van de Schoolstraat;

dat bedoelde verbreding daarenboven voorkomt van den vorm van den verhoogden wandelweg wiens alignement blijkbaar voor doel heeft aan de voertuigen die uit de Molenstraat komen, toe te laten in rechte lijn de Azaléastraat in te rijden;

Overwegende dat het tracé van de berijdbare deelen van de Van Cleemputteplaats aldus aan ieder gebruiker het inzicht laat blijken het vervoer te kanalisieren in de richting van de as van de open ruimte die dus als geen openbaar plein hoeft beschouwd te worden ten aanzien van het reglement op het verkeer;

Overwegende dat uit voorafgaande overwegingen vloeit dat De Smet den doorgang aan Siffer had moeten geven en verantwoordelijk is voor het ongeval om het niet te hebben gedaan;

Overwegende dat het vast staat en overigens door De Smet uitdrukkelijk bekend wordt dat de schade aan Siffer berokkend op 9.440 fr. beloopt voor herstellingen en 1.750 fr. wegens onbruikbaarheid der voertuig te weten samen 11.120 fr. daarin niet begrepen de taks van 7,50 %;

Dat Siffer ten onrechte 300 fr. meer vraagt op het bedrag der herstellingen als wanneer hij zijn onwederroepelijk akkoord op de som van 9.460 fr. heeft verklaard;

Om deze redenen :

De Rechtbank;

Makende melding... nageleefd werden;

Verklaart beide aanvragen ontvankelijk, voegt ze wegens verknochtheid samen en rechtdoende ten gronde;

Verklaart de aanvraag van Siffer tegen De Smet gegrond ten beloope van 11.210 fr.;

Verwijst De Smet voormelde som aan Siffer te betalen met de gerechtelijke intresten;

Wijst de aanvraag van De Smet van de hand als niet gegrond;

Verwijst hem in de kosten van het geding.

(1) Vgl.: R. Erkens: De Wetgeving op het wegenverkeer, nr 31 e.v.

BIBLIOGRAPHIE

Prof. Mr. J. A. DIEPENHORST en Mr. J. WIARDA : **Het Vraagstuk van de Doodstraf.** (Psychiatrisch-juridisch Gezelschap. Verslag van de bijeenkomst op 2 Maart 1946 te Amsterdam). Amsterdam N. V. Uitgevers- en drukkersmaatschappij van F. van Rossen, 1946, 36 p.

Het vraagstuk van de doodstraf is sedert de laatste oorlog opnieuw actueel geworden. In vele landen, waar de doodstraf was afgeschaft werd ze weder ingevoerd, en in gans Europa wordt ze thans zo veelvuldig toegepast, dat men ze als een normaal verschijnsel is gaan beschouwen. In hoeverre deze inflatie van de doodstraf karakteristiek is voor de stand van de Europese beschaving en problematisch voor de doelmatigheid van de democratische strafstelsels, is een vraag die kan gesteld, maar hier thans niet moet beantwoord worden.

In deze brochure wordt het vraagstuk van de doodstraf zowel door Diepenhorst als door Wiarda vanuit het standpunt der vergelding behandeld, hoezeer hun meningen en hun conclusies ook mogen verschillen.

Prof. Diepenhorst, na de argumenten pro en contra tegen de doodstraf beknopt te hebben aangehaald, is van mening, dat eensdeels van hetgeen men tegen de doodstraf inbracht niets een afdoende veroordeling opleverde, en anderdeels, van hetgeen men ten haren gunste opsomde, niets een geheel afdoende rechtvaardiging bracht. Wie zich tevreden stelt, aldus Diepenhorst, met het afwegen van betrekkelijkheden, zal moeten oordelen of onherstelbaarheid, moeilijkheid om de schuld te bepalen, uitsluiting der kansen op verbetering en waarschijnlijke beperktheid de doorslag geven, of dat de andere schaal neerslaat onder de druk van de stellig veelzeggende omstandigheid, dat schier niemand in geval van noodweer hetzij voor de enkeling, hetzij voor de staat, het doden van een mens ongeoorloofd achtte, waarbij zich dan nog voegen, de afschrikking, de beveiliging en de vergelding, die in ieder geval door de doodstraf beter dan door vrijheidstraffen worden gewaarborgd. Naar Diepenhorst's mening is dit laatste het geval en staan also de betrekkelijke recht- en doelmatigheid van de doodstraf vast, ofschoon hiermede zijn inziens het laatste woord niet kan gesproken zijn. Wij citeren hier Diepenhorst : « Iedere man van wetenschap heeft bewust of onbewust een uitgangspunt gekozen, dat zich niet strikt wetenschappelijk bewijzen laat. Materialist en spiritualist, hij die een geleidelijke terugval van het menselijk geslacht aanvaardt en hij die, in deszelfs gestadige vooruitgang gelooft, zij, die de mens als een aap met gestoorde interne secretie beschouwen en zij die hem voor de beeldrager Gods houden, allen hebben zij een positie bezet, die wel aannemelijk gemaakt, maar wier logische juistheid nooit ofte nimmer aangetoond kan worden.

Op het gebied van recht en staat is voor mij beslissend, dat de normen ontspringen aan de openbaring, dat over de meer genoemde diepste vragen de Schrift niet zwijgt.

Voor het strafrecht aanvaard ik, behoudens betere uitleg, dat God in Genesis 9 : 6 voorschrijft, het leven te ontnemen, aan hem die een anders bloed vergoot — dit woord werd anders dan de Mozaïsche wetten tot de gehele mensheid gericht — en dat hij in Romeinen 13 : 4 uitdrukkelijk aan de overheid het zwaard in de hand geeft.

Wat heeft dit voor gevolgen in verband met de kwesties van het huidig ogenblik? In de eerste plaats, dat hij, die zich schuldig maakte aan levensberoving, met de dood gestraft moet worden — ik laat het onderscheid van moord en doodslag opzettelijk vallen, want het is aanvechtbaar en bewerkt soms onbillijkheid. Evenals de laatste grond der zedelijkheid voor mij niet ligt in het aangeboren schaamtegevoel, in overwegingen van wellevendheid en fatsoen, in de eerbied voor de menselijke persoonlijkheid, maar in het goddelijke : Gij zult niet, zo erken ik ook hier in Genesis 9 een goddelijk gebod, dat gehoorzaamheid eist. En wat nader Romeinen 13 : 4 betreft, de overheid draagt het zwaard niet te vergeefs tot straf den kwaden, tot lof den goeden, hetgeen vooreerst zeggen wil, dat zij blijkens deze plaats de bevoegdheid bezit om, indien zij het voor haar rechtsherstel noodzakelijk acht, bij gebleken schuld onderdanen met de dood te straffen : een terechtstelling wegens het uitleveren van militaire geheimen aan de vijand is in mijn ogen geen gerechtelijke moord. Terwijl Romeinen 13 vervolgens inhoudt, dat het de plicht der overheid wezen kan om tot handhaving der orde en rust van de onderdaan, die zich misging, het leven te eisen.

Steeds moet dus op toerekenbaarheid en schuld worden gelet, wat gedeeltelijk reeds het Oude Testament in de Mozaïsche wetgeving deed. Dit betekent tevens, dat buiten het doel der wezenlijke rechtshandhaving om, elke executie grof machtsmisbruik wordt, normschenis, overtreding van het gebod : Gij zult niet doodslaan.»

Voor Mr. Wiarda ligt het vraagstuk van de doodstraf op een grensgebied nl. recht, levensbeschouwing (godsdienst, theologie) en psychiatrie. Hij is een overtuigd tegenstander van de doodstraf en vindt zijn hoofdargument op het gebied der levensbeschouwing, zoals dit met prof. Diepenhorst eveneens maar in tegenstrijdige richting het geval is.

Aan de hand vooral van Prof. Polak's referaat, in 1928 voor de Vereniging van Wijsbegeerte des Rechts onder de titel : « Vergeldende Gerechtigheid verbiedt de doodstraf » gehouden, beantwoordt Mr. Wiarda de vraag : is doodstraf gerechtige vergelding? op een dubbele grond ontkennend. Wiarda stelt het volgende voorop : « Naar mijn mening laat zich het vraagstuk van de doodstraf niet met volstreekte zekerheid beantwoorden — hoezeer velen, waaronder ook ik, van het antwoord in gemoede verzekerd zijn. Er is hier — het blijkt wel uit de vele aan dit onderwerp ook in de laatste tijd gewijde discussies — een dubium. Voor beiderlei standpunt, pro en contra, zijn, min of meer logische argumenten aan te voeren. Daardoor krijgt het vraagstuk de betekenis van het probleem in het procesrecht : de verdeling van de bewijslast ! Moeten de tegenstanders van de doodstraf het bewijs van hun stellingen leveren of voorstanders het bewijs van de hunne? Ik meen onvoorwaardelijk, dat nu het vraagstuk in ons gehele volk zozeer omstreden blijft, de bewijslast voor de toelaatbaarheid dezer zo ingrijpende en onherstelbare straf op de voorstanders rust ! Slagen dezen in dat bewijs niet met algemeen overtuigende zekerheid — en dat hebben zij tot dusverre niet gedaan — dan late men zijn handen van deze straf af. Ook in deze geldt de gulden regel die in alle zaken van twijfel over gerechtigheid van eigen optreden toepassing verdient : in dubiis abstine, in twijfelachtige zaken onthoudt u ! »

De eerste vraag : is doodstraf vergelding, wordt door Wiarda negatief beantwoord op een grond ontleend aan een levensbeschouwing (of beter wellicht doodsbeschouwing), welke zowel de godsdienstige als de niet-godsdienstige mens eigen kan zijn. « Dood is hoger althans ander leven, — naar mijn persoonlijke overtuiging : leven bij God. Ik meen, dat deze zo algemeen mogelijk gestelde beschouwing in zeer ruime kring van ons volk wordt gedeeld, waarbij eenieder voor zich hetzij haar in meer of minder bijzonderheden afdalend uitgewerkt heeft, hetzij geen nader uitwerking verlangt. De dood, aldus beschouwd, heeft in wezen niets afschrikkends, is geen leed; maar dan is zij geen straf, geen vergelding. »

De tweede vraag : is de doodstraf, zo zij vergelding is, gerechte vergelding? steunt zij in het recht, heeft de staat het recht de doodstraf op te leggen? beantwoordt Wiarda als volgt : « Van Rooms-katholieke en rechtzinnig-protestantse zijde wordt deze vraag merendeels bevestigend beantwoord; bij de vrijzinnig protestanten door zeer velen ontkennend. De Rooms-katholieken steunen hierbij vooral op rechtsphilosophische beschouwingen, de rechtzinnig-protestanten vooral op bijbelteksten ». Wiarda is het niet eens met de verklaring door Diepenhorst aan de door hem geciteerde bijbelteksten gegeven en is van oordeel, dat de doodstraf in strijd is met de geest van het Christendom.

Deze beknopte samenvatting en aanhalingen, die uiteraard onvolledig zijn, zullen ongetwijfeld de geïnteresseerde lezer aanzetten zich dit boekje aan te schaffen. Beide prae-adviseurs vermelden talrijke literatuur over het behandelde probleem.

J. P.

MEDEDELINGEN

CONGRES DER INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION TE PRAAG

Van 31 Augustus tot 6 September 1947 zal te Praag een congres van de International Law Association worden gehouden.

SAMENWERKING TUSSEN BELGISCHE EN NEDERLANDSE ADVOCATEN

Tijdens de algemene vergadering der Nederlandse Advocatenvereniging, gehouden te Utrecht op 10 Mei 1947, richtte de voorzitter, Mr. J. Drost, een bijzonder woord van welkom aan de afgevaardigden van het verbond der Belgische advocaten, Mrs. van Leynseele, Thiebault en Alex. Diercxssens. « De verdrievoudiging van het aantal vertegenwoordigers der advocaten van onze zusterstatie — aldus Mr. Drost — is een ons zeer verheugend teken van de stijging der betekenis die onze Belgische confrères hechten aan de vernauwing der banden, die onze volken verbinden en aan de verdieping hunner kennis van de toestanden in het buurland, dat te Noorden hunner landsgrenzen is gelegen. »

In zijn verdere spreekbeurt behandelde de voorzitter der Nederlandse Advocatenvereniging, in verband met de bijzondere verhoudingen die tussen Nederland en België bestaan, de toekomstige samenwerking tussen Belgische en Nederlandse advocaten. Hij zegde o.m. « De verhoudingen, die bezig zijn te groeien, het spreekt vanzelf, leiden tot een steeds nauwer wordend rechtsverkeer. Daarbij zal in toenemende mate het bezwaar worden gevoeld van de verschillen, die bestaan tussen het positieve Belgische en Nederlandse recht. Ik weet wel dat die verschillen zeker niet groter zijn dan die

tussen de rechten in vele landen, welker burgers dagelijks meer en meer met elkander in aanraking komen. Ik weet wel dat in de hele beschaafde wereld reeds lang de wens bestaat om geleidelijk te komen tot unificatie van het burgerlijk recht — in ruime zin genomen, dus met inbegrip van het zogenaamde handelsrecht — en dat vele pogingen in die richting zijn ondernomen. Ik weet ook wel dat reeds iets is bereikt en dat zowel Nederland als België herhaaldelijk het terrein zijn geweest, waarop verheugende resultaten in dit opzicht zijn verkregen, maar ik weet ook, dat nog maar heel weinig is bereikt en hoe ontzaglijk moeilijk het is verder te komen. Wie, als lid van het Rotterdams Juridisch Genootschap, onlangs het voorrecht heeft gehad de levende grootmeester van het Nederlands Burgerlijk Recht, Professor Meyers, te horen, heeft uit de mond van deze universele rechtsgeleerde, die in alle rechtssystemen, zo van onze tijd als van vroeger eeuwen thuis is, zijn vrees horen bevestigen, dat van pogingen tot unificatie van het recht in alle beschaafde landen niet spoedig belangrijke resultaten mogen worden verwacht. Maar die toevoerder heeft dan tevens vernomen dat de voornaamste oorzaak van dit falen is gelegen in de moeilijkheid, om de juristen van het Angelsaksische blok en die van het Europese continent, in het bijzonder die van het recht, dat op de Napoleontische wetgeving berust, te verenigen op een basis, die een voor beide aanvaardbare uitwerking mogelijk maakt.

Die moeilijkheid bestaat tussen België en Nederland niet. In het huidige Nederlandse recht is meer, dat van het recht der Franse Codes afwijkt, dan in het Belgische. De Nederlandse wetgever van ruim honderd jaar geleden was reeds meer beïnvloed door Oud-Vaderlands recht van Germaanse oorsprong. Maar toch zijn de verschillen niet zo groot, dat niet op velerlei gebied eenheid zou zijn te bereiken. Zou het daarom, zo vraag ik, niet zeer gewenst, voor onze beide landen van het hoogste belang zijn, te trachten althans die eenheid tot stand te brengen? Misschien is bij U de vraag gerezen: «Waarom wordt deze zaak te berde gebracht in deze vereniging van advocaten? Behoort zij niet meer thuis in de Nederlandse Juristenvereniging of in de International Law Association of in een genootschap Nederland-België?» Daarom zal ik U zeggen, waarom ik het deed.

Het is omdat wij, Belgische en Nederlandse advocaten, hierbij een eigen en gemeenschappelijke taak hebben. Natuurlijk, het ontwerpen van een wetboek eist het talent van de grootste geesten der rechtswetenschap. Terecht heeft de Nederlandse Regering, zich herinnerend wat de grootmeester van het Nederlandse handels- en faillissementrecht Molengraaff heeft gewrocht, zo pas het ontwerpen van een nieuw burgerlijk wetboek opgedragen aan Professor Meyers. Maar, in het midden latende welke mate van medewerking van andere juristen en mannen der praktijk nodig is om een goed Nederlands burgerlijk wetboek te verkrijgen, wat ik gemakkelijk kan doen omdat Professor Meyers ook van de praktijk een zo groot kenner is, dit is zeker, dat wetten, die voor meer dan een land aanvaardbaar zijn, niet kunnen tot stand komen zonder de medewerking van hen, die de rechtspraak en de rechtsbedeling in civilibus in hunne landen grondig kennen. Dat zijn de rechters, de notarissen en de advocaten. *Salva reverentia* zeg ik dat voor dit doel de advocaten het meest geschikt zijn.

Derhalve zal naar mijn overtuiging het ontwerpen van aanvaardbare uniforme wetten onze medewerking eisen. In eerste instantie van enkele advocaten, die tevens door en door rechtsgeleerden zijn. Gelukkig zijn er, in Nederland en België, genoeg van dezulken. Maar daarna, na de publicatie van het voorontwerp, zal het

werk niet slagen zonder de hartelijke en belangstellende hulp van de balie, van zeer velen uit de balie, van advocaten met veelzijdige praktijk en van specialisten op bepaald terrein. Niemand kent de moeilijkheden, die het verschil in positief recht in de landen, waartoe zijn client en zijn wederpartij behoren, medebrengt, beter dan de advocaten, die hebben te adviseren in zaken, waarbij verschillende rechtssystemen betrokken zijn of kunnen zijn. Niemand kent beter dan de advocaat de hieruit voortkomende vragen, waarmede moet worden rekening gehouden bij het ondernemen van handels-transacties en het opstellen van desbetreffende contracten, maar geen advocaat is volkomen thuis op alle terreinen. Alle advocaten, die niet alleen een omvangrijke praktijk bezitten, maar bovendien goede juristen zijn, zullen individueel of georganiseerd hun stem moeten laten horen.

Daarom legde ik deze vragen en gedachten voor aan deze vergadering, aan de Nederlandse Advocatenvereniging en aan de vertegenwoordigers der Belgische Balie, die wij het voorrecht hebben in ons midden te zien, in de hoop dat in samenwerking tussen Nederlandse en Belgische advocaten het grootse werk, waartoe ik hier opwek, mogen worden aangepakt.»

(Advocatenblad, 15 Juni 1947, 14 c.e.v.)

INTERNATIONALE BIJENKOMST VOOR FISCAAL RECHT TE BRUSSEL

Op 5 Juli a.s. zal te Brussel, in de gebouwen van de Universitaire Stichting, Egmontstraat, 11, een internationale bijeenkomst voor fiscaal recht, ingericht door de Belgische afdeling van de Internationale Vereniging voor Fiscaal Recht (I.A.F.), worden gehouden.

Prae-adviezen zullen worden gelezen door Emmen Riedel (Den Haag), Marcel Feye, prof. Van Houtte, Fernand Loesch (Luxemburg) en Charles Cardyn, over: De exceptionele belastingen in Nederland, België en het Groot-Hertogdom Luxemburg.

De bijeenkomst staat onder voorzitterschap van Prof. P. Coart Frésart.

OVER KOEIEN, BEKEN, NASTURTIIUM OFFICINALE, POOTBADEN, SAPPIG GRAS EN DESKUNDIGEN...

De Burgerlijke Rechtbank te Leuven had op 28 Mei jl. te oordelen over een beroep tegen twee vonnissen van de vrederechter te Leuven, waarbij een landbouwer veroordeeld was geworden tot betaling van schadevergoeding wegens het feit, dat zijn koeien de waterkers (nasturtium officinale) van zijn geboor hadden afgevreten. De Rechtbank (samengesteld uit de heren Colle, Peeters en Senelle) was een andere mening toegedaan en besliste in verband met koeien, beken, waterkers, pootbaden, sappig gras en deskundigen het volgende:

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering er toe strekte beroeper oorspronkelijke verweerder te horen veroordelen tot betaling aan beroepene van een som van 3.000 frank ten titel van schadevergoeding, voor het feit dat de koeien van beroeper de waterkers door beroepene gewonnen in de beek langs de weide, waar bewuste koeien graasden, zouden afgevreten hebben;

Overwegende dat de eerste rechter bij tussenvonnis in dato 17 September 1942 Heer landbouwingenieur G. De Bruycker aanstelde als deskundige met de opdracht de plaats van de feiten te beschrijven en te zeggen of de koeien van beroeper, oorspronkelijke verweerder de waterkers van beroepene afgevreten hebben en in welke mate, te dien einde alle geburen of andere getuigen te onderhoren; de door eiser geleden schade te ramen;

Overwegende dat gezegde deskundige in zijn verslag van 14 December 1943 tot het besluit kwam dat de

vernietiging van waterkers in Augustus 1943 in nauwe betrekking staat met de aanwezigheid van koeien in de weide en dat de schade mag geraamd worden op 2.844 fr.;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte aangenomen heeft aan de hand van voormeld deskundig verslag dat koeien waterkers lusten en dat niets hen belette tot de waterkers van beroepene te komen; dat deze zienswijze tegengesproken wordt door het advies van de Heer Professor Lahaye van 10 April 1943, waar deze verklaart dat het onwaarschijnlijk is dat de koeien zich de moeite zouden geven waterkers te eten in een beek op gevaar er in te vallen dan wanneer ze over sappig gras beschikken; dat geen enkel bestanddeel uit de bundels bewijst dat de koeien verandering wensten te brengen in hun eentonig menu; het blijkt inderdaad uit de bestanddelen der zaak dat de koeien de kers niet kunnen bereiken van op de oever; dat de deskundige niet heeft vastgesteld dat de kant der beek inzakkingen zou vertonen welke aan de koeien zouden toelaten de kers te bereiken;

Overwegende dat koeien weliswaar graag een pootbad nemen, doch zeker niet in een beek met hoge grachtwanden en dat het onwaarschijnlijk voorkomt dat koeien acrobatische oefeningen zouden houden bij warm Zomerweder om koelte te vinden in een beek;

Overwegende dat de waterkers slechts eenmaal verdwenen is en dan nog in zekere wel afgelijnde gedeelten, hetgeen uitwijst dat hoogst waarschijnlijk mensen de vernietiging gepleegd hebben te meer daar de koeien reeds een lange tijd in de weide graasden alvorens het feit gebeurde;

Overwegende dat de aanwezigheid van sporen van koepoten langs de grachten der beek geen afdoende element is, daar koeien graag langs de grachten van een beek grazen omdat het gras er sappiger is;

Overwegende dat de geburen door deskundige De Bruycker onderhoord verklaarden, nooit koeien in de beek gezien te hebben;

Overwegende dat beroepene het bewijs niet levert van zijn eis en de eerste rechter ten onrechte de eis als gegrond verklaard heeft.

EEN INTERESSANT INITIATIEF VAN DE BALIE TE ANTWERPEN

Aan de Balie te Antwerpen werden ten behoeve van de stagiaires drie studietoelagen — onder leiding van Mrs Dieryck, Roost en Van der Plancken — opgericht, met het doel de jonge advocaten vertrouwd te maken met de actuele juridische problemen van het burgerlijk, het handels- en het strafrecht.

De stage-doende advocaat kan aan de werkzaamheden van een dezer studietoelagen naar zijn keuze deelnemen, zonder dat het lidmaatschap vanwege de Balie evenwel verplichtend werd gesteld.

Dit initiatief is zeer gelukkig te noemen. Het kan in belangrijke mate bijdragen tot de wetenschappelijke en professionele vorming van de jonge jurist, die, mede ten gevolge van de oorlogsomstandigheden, soms wel te wensen overlaait. Het is bovendien de taak van de oudere confrères er voor te zorgen, dat de jongeren in wetenschappelijk en professioneel opzicht, trouw blijven aan de goede tradities van de Balie. In deze tijden, waar het materiële zozeer primeert, moeten vooral de geestelijke waarden gehandhaafd en beveiligd worden.

CONGRES VAN DE « ASSOCIATION HENRI CAPITANT POUR LA CULTURE JURIDIQUE FRANÇAISE » TE LUXEMBURG

In deze rubriek (R. W., 1947, 1151) kondigden wij

vroeger reeds aan, dat door de « Association Henri Capitant pour la culture juridique française » op 9 en 10 Juni te Luxemburg-stad een congres zou worden gehouden, waarop het juridisch begrip van de onderneming zou worden behandeld.

Het congres heeft een groot succes gekend. Uit Frankrijk, België en het Groot-Hertogdom Luxemburg waren talrijke personaliteiten aanwezig: o.m. René Capitant, Niboyet, Charpentier, Ducugis, Savatier, Michel, Durand, de la Morandière, Metzler, Knapp, Fredericq, Limpens, Dabin, Van Ryn, Janne, Graulich; de Antwerpse afvaardiging bestond uit Mrs. Alex Dierxsens, André Le Paige, J. Van Doosselaere en Fr. Vincentelli.

In de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd te 9 uur het congres geopend onder voorzitterschap van Mr. Charpentier. De prae-adviseurs: Metzler, Fredericq, Durand en Knapp trachtten ieder op hun beurt de noodzakelijkheid aan te tonen en de middelen aan te wijzen om aan de onderneming, economische realiteit, een juridische vorm te geven. 's Namiddags had een levendige gedachtenwisseling plaats, waaraan o.m. de namen Limpens, Van Ryn, Ducugis, de la Morandière, e.a. Daarna had een ontvangst plaats bij de Belgische minister, burggraaf Beryer, gevolgd door een avondmaal op het Luxemburgs ministerie van justitie.

De dag van 10 Juni werd besteed aan de voortzetting van de bespreking der gehouden prae-adviezen, een bezoek aan het Amerikaans kerkhof, een ontvangst bij de Groot-Hertogin, die talrijke eretekens uitreikte, een receptie bij de minister van Frankrijk en om te besluiten een prachtig concert aangeboden door Radio-Luxemburg.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD, jaargang 1947, afl. 25 — 21 Juni 1947. — Mr E. Brongersma, De aanstaande vergadering van de Juristenvereniging. — Prof. R. D. Kollwijn, « In hoeverre behoeven de bepalingen onzer wetgeving rakende het internationaal privaatrecht wijziging of aanvulling. » — Opmerkingen en Mededelingen: Nederlandse Juristenvereniging (Programma, Vraagpunten). — Prof. Mr J. M. van Bemmelen, Vergadering van de Vereniging voor Strafrechtspraak op 7 Juni 1947. — Mr P. S. Bakker, Een novum? — Mr R. A. V. Baron van Haersolte, Nog eens de spelling. — Rechtspraak van de week. — Uit de Literatuur. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

WEEKBLAD VOOR PRIVAATRECHT, NOTARIS-AMBT EN REGISTRATIE, 78ste jaargang, nr 3987. — Zaterdag 21 Juni 1947. — Prof. Dr P. J. A. Adriani, De rechtspraak in belastingzaken (I). — Tijdschriften. — Rechtsvragen. — Berichten en Mededelingen. — Broederschap van Candidaat-Notarissen. — Benoemingen, Overlijden, enz.

ADVOCATENBLAD, 27ste jaargang, nr 6. — 15 Juni 1947. — Prof. Mr M. G. Levenbach, Bezettingsmaatregelen voor en sinds de bevrijding. — Algemene vergadering der Nederlandse Advocatenvereniging. — Algemene vergadering der Nederlandse Advocatenvereniging 1942. — Mr. F. C. Stoop, Contact met de Franse Balie. — Mr J. Houben, Le grand pardon de St Yves. — Een vraag van confraterniteit. — Mededelingen van het bestuur. — Samenstelling van het bestuur. — Nieuwe spelling. — Conferentie te Praag. — Mededelingen van het bureau. — Rechtsherstel. — Staat de medewerker in loondienst of dienstbetrekking? — Pacht. — Vervolg van illegale werkers. — Nieuwe uitgaven. — Beroepsgeheim van de Zwitserse advocaat.